

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalani'n nac Roma

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanīn nac Roma

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā' huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilimānūlh quili'apóstol. Quilimāmacū'lh para na'icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'lh.

² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, a'nlhā huanican profetas, a'ncħī Dios hualh a'ntū napātle'ke.

³ Tatzo'kni' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Jesucristo xla' ī'xū'yātā'nat huan rey David.

⁴ Lā' nā Jesucristo, nā xla' ixO'kxa' Dios. Como Jesucristo lakahuanchokolh chuntza' līmāsu'yu palh xla' ixO'kxa' Dios lā' palh lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xla' xatzey hua'chi Dios.

⁵ Cristo quilakalhu'malh lā' quimānūlh quili'apóstol como ū'tza' ixquilhtampān Dios. Lā' xla' lacasqui'n que na'iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuhuī't xalanīn lakachu nac quilhtamacuj. Lā' chuntza' xlaca'n tzē natakalhlaka'i' Jesucristo lā' tzē nata'a'kahuaña'ni' Dios. Lā' chuntza' Jesucristo na'a'cnīni'ni'can.

⁶ Lā' nā chuntza' hui'xina'n xalanīn nac Roma. Dios cāta'sani'nī'ta'ni' lā' chuntza' tapa'ksīyā'tittza' con Jesucristo.

⁷ Quit iccātzo'knuni'yāni' milīhuākca'n xalanīn nac Roma a'ntū Dios cāpāxqui'yāni' lā' cāta'sani'nī'ta'ni' lā' ū'tza' līla'yā'tit ixtachi'xcuhuī't Dios. Cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n Dios a'ntī

quinTāta'ca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
Lā' cacātamātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

8 Pū'la icmaxqui' pāxcatca'tzī Dios por ixpālacata Jesucristo, como hui'xina'n xa'nca kalhlaka'i'yā'tit. Lakachu līchihuīna'ncan de hui'xina'n por a'nchī xa'nca kalhlaka'i'yā'tit.

9 Dios ca'tzī palh stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Lā' xla' ū'tza' a'ntī ictā'scuja con ixlīhuāk quintapuhuān, como quit icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū ixpālacata ixO'kxa' Dios. Dios ca'tzī palh pō'ktu iccāpāstacāni' hui'xina'n a'xni'ca' ickalhtō'ka'.

10 Lā' quit icsqui'ni' Dios nalacāxtlahua ixlīhuāk para que chuntza' tzē na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n palh chuntza' ixtapuhuān Dios.

11 Quit lej iccālaktzī'ncu'tunāni' hui'xina'n como iccāmāsu'ni'cu'tunāni' a'ntū quimāca'tzīnīlh huan Espíritu Santo. Lā' chuntza' hui'xina'n tzē nakalhlaka'i'yā'tit más xa'nca.

12 Lā' chuntza' tzē nalāmaktāyayāuj chā'tunu' a'nchī kalhlaka'i'yāuj.

13 Quit iclacasqui'n que caca'tzītit hui'xina'n, tā'timīn, que lej maklhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchāni'. Pero tū' ica'nī'ta'ncha' como tūlana'j tzē na'ica'n. Quit iccāmaktāyacu'tunāni' para que ā'chulā' nakalhlaka'i'yā'tit. Chuntza' pātle'kenī't ā'lacatin a'nlhā iccāmāsu'ni'nī't ixtachihuīn Dios a'ntīn tū' israelitas.

14 Tasqui'nī na'iccāmāsu'ni' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Tasqui'nī na'iccāmāsu'ni' a'ntī chu catīhuāya tachi'xcuhuī't lā' nā a'ntīn tū' chu

catīhuāya tachi'xcuhuī't, lā' a'ntī lej taca'tzī lā' nā a'ntīn tū' taca'tzī.

¹⁵ Lā' chuntza' icmāsu'yucu'tun huan xatzey tachihuīn nac Roma, a'nlhā hui'lāna'ntit hui'xina'n.

Lipūtuxtucan a'xnī'ca' kalhlaka'i'can huan xatzey tachihuīn

¹⁶ Tū' iclīmāxana'n icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. A'xnī'ca' māsu'yucan huan xatzey tachihuīn, Dios cāmāpūtuxtukō' ixlīhuākca'n a'ntīn talipāhuan Dios, como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Pū'la cāmāsu'ni'ca a'ntī israelitas lā' ā'calistān a'ntīn tū' israelitas.

¹⁷ Ixtachihuīn Dios quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn talipāhuan Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n como talipāhuan Dios, xlaca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n".

Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't talaclē'n

¹⁸ Ca'tziyāuj que Dios hui'lacha' nac a'kapūn lā' xla' nacāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' como xlaca'n tatlahua a'ntūn tū' tzey, tū' tapāstaccu'tun a'ntū xastu'ncua' ixla' Dios.

¹⁹ Xlaca'n tzē nataca'tzī macsti'na'j a'nchī huanī't Dios, chuntza' hua'chi quilīhuākca'n nā tzē ca'tziyāuj. Māni' Dios cāmāsu'ni'nī't.

²⁰ Desde a'xnī'ca' tzuculh huan quilhtamacuj huan tachi'xcuhuī't talaktzī'n a'ntūn tlahuānī't Dios. Lā' chuntza' tzē natalīmāchekxī a'nchī huanī't Dios. Lā' a'yuj tūla talaktzī'n Dios, xlaca'n tzēn tamāchekxī que Dios lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn

a'ntūn tū' makin sputa. Lā' nā tzēn tamāchekxī que xla' lej stu'ncua' Dios. U'tza' talīlē'n cuenta xlaca'n palh tū' talakapasa Dios.

21 A'yuj xlaca'n taca'tzī que Dios huī', xlaca'n tū' tataquilhpūtani' hua'chi tasqui'nī nataquilhpūtani'can. Lā' tū' tamaxqui' pāxcatca'tzī. Lā' ā'chulā' tapāstaca a'ntū nīn tuntū' lītasqui'nī. Lā' como tū' tamāchekxī, ixtapāstacna'ca'n hua'chilh tū' xa'nca scujmā'.

22 Māni' xlaca'n tahuan que lej lakskalalhn'a'. Tū' stu'ncua'. Lactontosnu'.

23 Lā' tū' tamācā'tani'cu'tun Dios a'ntī huī' para pō'ktu. Tataquilhpūtani' huan ídolos a'ntūn tatasu'yu hua'chi chi'xcuhuī'n. Lā' huan chi'xcuhuī'n, xlaca'n natanīkō'. Lā' nā xlaca'n tataquilhpūtani' ā'tāpātin ídolos a'ntū māni' xlaca'n tamacanī'tlahua a'ntūn tatasu'yu hua'chi spūnnu' lā' lūhua' lā' animalhn'a'.

24 U'tza' Dios cālītuxtunquīnl'h lā' cālīmakxtekli natatlahua a'ntū lej ko'hua'jua'. Lā' chuntza' talātlahuani' a'ntū xako'hua'jua' chu a'nchī ixtalacasqui'n.

25 Xlaca'n tū' takalhlaka'ī'cu'tun a'ntī xastu'ncua' Dios; xmān takalhlaka'ī'cu'tun a'ntū hua'chi lakatin tā'ksa'nīn. Tamācā'tani' lā' tataquilhpūtani' a'ntū mā'a'nanīlh Dios. Lā' tū' tamācā'tanī a'ntī xastu'ncua' Dios. Lā' ū'tza' a'ntīn tlahuakō'nī't ixlīhuāk a'ntūn ta'a'nan nac cā'quilhtamacuj. Lā' xla', tasqui'nī que ū'tza' namācā'tanīyāuj quilīhuākca'n para pō'ktu. Amén.

26 Lā' ū'tza' Dios cālīmakxtekli natatlahua a'ntū lej līmāxana' chuntza' hua'chi tatlahuacu'tun. Lā' chuntza' huan puscan tū'tza' taka'lhīcu'tun ixkōlu'ca'n hua'chi tasqui'nī. Lā' talātā'tahui'la

entre puscan. Lā' chuntza' tatlahua entre puscan a'ntū lej līmāxana'.

27 Lā' nā chuntza' huan chi'xcuhuī'n. Tū' tamaclacasqui'n huan puscan hua'chi tasqui'nī. Lā' talātā'tahui'la entre chi'xcuhuī'n. Lā' chuntza' tatlahua entre chi'xcuhuī'n a'ntū lej līmāxana'. Lā' ū'tza' talīlaclatāyah.

28 Lā' como tū' tapāstaccu'tun a'ntū ixla' Dios, chuntza' Dios cātaxtunquīnlh lā' cāmakxtekli natapāstaca a'ntū lej xako'hua'jua'. Lā' ū'tza' talītlahua a'ntūn tū' līmakuan.

29 Lā' lej tatlahua tāpālhūhua' a'ntūn tū' tzey. Lā' tamakpuscātīn'i'n. Lā' lej tatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' xlaca'n talālakca'tzani' a'ntūn taka'lhī ā'makapitzīn. Lā' tū' talaktzī'ncu'tun ā'makapitzīn. Lā' talālakca'tzan. Lā' tamaknīn'i'n. Lā' talāsta'la. Lā' ta'a'kxokonu'n. Lā' tapuhuanī a'ntūn tū' tzey de ā'makapitzīn. Lā' ta'a'ksa'nīn'i'n.

30 Lā' talīchihuīna'n ā'makapitzīn de a'ntūn tū' tzey, lā' ta'a'kchā'ni' Dios. Lā' talacatāquīnin. Lā' taka'tla'jca'tzī. Lā' tahuān palh xlaca'n laka'tla'n. Lā' tapuhuan a'nchī natalītlahua ā'chulā' antūn ko'hua'jua'. Lā' tū' ta'a'kahuāna'ni' ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n.

31 Lā' tū' tamāchekxī a'ntū xatzey. Lā' tū' tatlōkentaxtū a'ntūn tahuān. Lā' tū' tapāxquīl ā'makapitzīn. Lā' tū' tamāsputūnu'ni' ā'makapitzīn. Lā' nīn talakalhu'manīn'i'n.

32 Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua huan tamā'na catūhuā, xlaca'n nacāmāpātīnīcan, como chuntza' huan Dios. Lā' a'yuj xlaca'n taca'tzī huā'mā', tū' tapājaxa de tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'chulā' tapuhuan palh lej tzey palh ā'makapitzīn nā natatlahua a'ntūn ko'hua'jua'.

2

Lej tzey a'nc̄hī Dios nacālilacāxtlahua huan tachi'xcuhuīt

¹ Palh kalhatin ixualh que ā'makapitzīn talaclē'n, chuntza' hua'chilh xla' huan que māni' ū'tza' laclē'n como nā xla' tlahua a'ntūn tū' tzey.

² Ca'tzīyāuj que lej tzey a'nc̄hī Dios nacāmālaclē'nī xlaca'n antīn tatlahua huā' tamā'na catūhuā a'ntūn ko'hua'jua'.

³ A'ntī natahuan que Dios nacāmālaclē'nī huan ā'makapitzīn como talaclē'n, nā xlaca'n nā nacāmālaclē'nīcan como xlaca'n nā takalhī ixtalaclē'i'ca'n.

⁴ Lā' a'yuj Dios lej quincālakalhu'manāni', lā' a'yuj tū' palaj quincāmāpātīnīyāni', xlaca'n tū' tamāchekxī huā'mā'. Hua'chilh talakmaka'n a'nc̄hī Dios cāpātīni'mā'. Dios lej lakalhu'mānīni'n como xla' lacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

⁵ Lā' xlaca'n lej lacxumpi. Tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. U'tza' ā'chulā' natalīmāpala con Dios a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī xlaca'n a'ntīn talaclē'n.

⁶ Dios nacālacāxtlahua a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tzey lā' a'ntīn tatlahuanī't a'ntū xako'hua'jua'. Nalacāxtlahua chā'tunu' chu a'nc̄hī tlā'huanī't.

⁷ Nacāmaxquī' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. Tatlahua a'ntūn tzey como xlaca'n ta'a'ncu'tun nac a'kapūn, lā' talacasqui'n que Dios nacālaktzī'n xalacuan, lā' takalhīcu'tun xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu.

⁸ Lā' Dios lej a'kchā'n con xlaca'n a'ntī lacxumpi lā' tū' tatlahuacu'tun ixtapuhuān Dios, lā'

xmān tatlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' Dios nacāmāpātīnī.

⁹ Lēj natapātīnī'n ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Natapātīnī'n huan israelitas xapū'la lā' nā natapātīnī'n a'ntīn tū' israelitas.

¹⁰ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, Dios nacālaktzī'n xalacuan. Lā' Dios nacāmātza'tī'ni' ixa'clhcunucca'n. Lā' nata'a'n nac a'kapūn. Lā' nā chuntza' xapū'la nacāpātle'keni' a'ntī israelitas lā' nā chuntza' nacāpātle'keni' a'ntīn tū' israelitas.

¹¹ Chuntza' nacāpātle'keni' a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas, como Dios cālaktzī'n chu lakatin huan tachi'xcuhuī't.

¹² Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't takālhī ixtalaclē'i'ca'n. Lā' makapitzīn de xlaca'n tū' talakapasa huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. Lā' xlaca'n nacāmālaclē'nīcan chu a'nchī taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. A'makapitzīn talakapasa huan ley. Lā' xlaca'n nacāmālaclē'nīcan chu a'nchī huan nac ley.

¹³ Dios lactzey cālaktzī'n xlaca'n a'ntīn ta'a'kahuañā'ni' huā'mā' ley. Lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuañā'ni' huā'mā' ley, lā' chu xmān takaxmata, xlaca'n tū' xatzey cālaktzī'ncan.

¹⁴ Lā' xlaca'n a'ntīn tū' talakapasa ixley Dios, lā' palh xlaca'n lacatejtin tahui'lāna' chu a'nchī māñi' ixtapāstacna'ca'n, chuntza' tatlahua a'nchī huan huā'mā' ley a'yuj tū' talakapasa. Chuntza' lītasu'yu palh xlaca'n taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey.

¹⁵ Hua'chilh ixtalakapasli ixley Dios, como ixa'cstuca'n taca'tzī palh tzey o palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na.

16 Namin huan chi'chini' a'xni'ca' Jesucristo namālaclē'nīni'n por ixquiltampān Dios. Jesucristo nacāmālaclē'nī huan tachi'xcuhui't por ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n lā' ixtapāstacna'ca'n xako'hua'jua' a'ntū lakatzē'k taca'tzī. U'tza' icmāsu'yu a'xni'ca' icmāsu'yu huan xatze y tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Huan israelitas ixtalipāhuan ixley Moisés

17 Lā' xlaca'n a'ntī israelitas, xlaca'n talika'tla'jca'tzī como israelitas xlaca'n. Lā' talipāhuan huan ley a'ntū Dios cāmaxqui'lh. Lā' talika'tla'jca'tzī como ixtachi'xcuhui't Dios xlaca'n.

18 Lā' xlaca'n talakapasa ixtpuhuān Dios. Lā' como cāmāsu'ni'canīt huā'mā' ley chuntza' tzētza' taca'tzī a'nchī līlilatejtin natalatā'kchoko.

19 Lā' xlaca'n tapuhuan que lej tzē natamāsu'ni' a'ntīn tuntū' talakapasa. Lā' nā tapuhuan que xlaca'n hua'chilh tamakskomā'na a'ntīn talatlā'huan a'nlhā cā'puksua'.

20 Lā' tapuhuan que lej tzē tamāsu'ni' a'ntī lactontos lā' a'ntī hua'chi camana' como tuntū'na'j taca'tzī. Lā' como talakapasa ixley Dios xlaca'n tapuhuan palh taca'tzītza' ixlīhuāk a'ntū stu'ncua' lā' ixlīhuāk a'ntūn ca'tzīcan.

21 Xlaca'n tamāsca'tī ā'makapitzīn. Lā' tū' tatlōkentaxtū a'ntūn tamāsu'yu. Tahuani ā'makapitzīn que tū' tzey palh ka'lhāna'ncan. Lā' xlaca'n taka'lhāna'n.

22 Lā' xlaca'n tahuani ā'makapitzīn que tū' tzey palh makpuscātīni'ncan. Lā' xlaca'n tamakpuscātīni'n. Xlaca'n talakmaka'n huan ídolos. Lā' xlaca'n taka'lhāna'n nac lītokpānnna' a'nlhā ta'a'nan ídolos.

23 Lā' xlaca'n talīka'tla'jca'tzī como cāmaxquī'canī't ixley Dios. Lā' xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley. Lā' ū'tza' talīlakmaka'n Dios huan ā'makapitzīn.

24 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Hui'xina'n israelitas ā'līhua'ca' līpinā'tit cuenta por ixpālacata talakmaka'n Dios huan ā'makapitzīn a'ntīn tū' israelitas.

25 Lej tzey lacan lī'israelita xmān palh xlaca'n natatlōkentaxtū ixley Dios. Lā' palh tū' tatlōkentaxtū, chuntza' nīn tuntū' ixtapalh lacan lī'israelita.

26 Lā' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas, palh xlaca'n tatlōkentaxtū ixley Dios, chuntza' Dios cālaktzī'n hua'chilh israelitas.

27 Palh xlaca'n a'ntīn tū' israelitas tatlōkentaxtū ixley Dios, chuntza' lītasu'yu que hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintalaclē'i'ca'n, como hui'xina'n tū' tlōkentaxtūyā'tit huā'mā' ley, a'yuj ka'lhīyā'tit a'nlhā tatzo'kni'.

28 Kalhatin tū' catilalh ixcaman Dios xmān por ixpālacata circuncidarlicanī't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas.

29 A'ntī lej stu'ncua' ixtachi'xcuhuī't Dios, ū'tunu'n a'ntīn taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' taxtāpalīnī't nā ixchakānca'n lā' tū' xmān na ixmacni'ca'n. Lā' xlaca'n a'ntīn taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n, Dios cālaktzī'n lactzey a'yuj cālakmaka'ncan na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't.

3

1 Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit palh tuntū' ixtapalh lacan lī'israelita lā' palh tuntū' ixtapalh circuncidarlacan.

² Quit icuan que tū' stu'ncua'. Huan israelitas lhūhua' taka'lhī a'ntūn tū' taka'lhī huan ā'makpitzīn. Axni'ca' Dios cāmaxquīlh huan tachi'xcuhuī't ixtachihuīn a'ntūn tatzo'kni', huan israelitas ū'tunu'n a'ntī Dios cālīmāmacū'lh ixtachihuīn.

³ Lā' a'yuj ā'makapitzīn tū' takalhlakā'i'cu'tun palh stu'ncua' a'ntū Dios huan, pero Dios natlōkentaxtū a'ntū huan.

⁴ Lā' a'yuj ixllihuākca'n huan tachi'xcuhuī't ixta'a'kxononu'lh, Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Chuntza' lītasu'yu que hui'x pō'ktu hua'na' a'ntū stu'ncua'.

Lā' nīn tintī' tzē nahuan que tū' tzey a'ntū hua'na'. Chuntza' huanica Dios.

⁵ Palh quina'n natluahuayāuj a'ntūn tū' tzey, chuntza' ā'chulā' lītasu'yu palh Dios pō'ktu tlahuā a'ntūn tzey. Chō'la catīhuā nakalhasqui'nīni'n: "¿A'chī' naquincātamāpātīnīyāni'? Por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n, ā'chulā' naca'tzīcan palh Dios más xatzey. Lā' ¿a'chī' naquincātamāpātīnīyāni' ixpālacata a'ntū māsu'yu que Dios lej tzey?" Chuntza' tapuhuan huan tachi'xcuhuī't.

⁶ Tū' xa'nca tapāstacna'n. Palh tū' tzey cahuā que Dios nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn talaclē'n, xla'tūlalh ixcājuzgarlīlh huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuј.

⁷ Tzēlasā' catīhuā nahuan: "Palh quit ica'kxononu'n, chuntza' Dios lītasu'yu que lej tzey, como tū' maktin a'kxononu'n. Lā' ¿a'chī' naquimāpātīnīcan? Por ixpālacata quintalaclē'i' ā'chulā' na'a'cnīni'ni'can Dios".

8 Palh tzey cahuā huā'mā' tapāstacna', chuntza' tzē ixuáuj: "A'chulā' catlahuáuj talaclē'i' para que chuntza' ā'chulā' na'a'cnīni'ni'can Dios". Lā' tūla huancan huā'mā' tachihuīn. Makapitzīn tahuān que chuntza' icmāsu'yu. Tū' stu'ncua'. Dios nacāmāpātīnī a'ntīn tahuān chuntza'.

Nīn kalhatin a'ntīn tū' laclē'n

9 Tūla huanāuj que huan israelitas más xalacuan. Icuani'ttza' que a'cxtim tūla tamakxteka a'ntūn tū' tzey, xlaca'n a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas.

10 Lā' nā huā'mā' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan chuntza':

Tintī' nīn kalhatin a'ntī tzey.

11 Lā' nīn tintī' a'ntī māchekxī a'ntū ixla' Dios.

Lā' nīn tintī' a'ntīn pāstaca Dios.

12 Ixlihuākca'n tataxtunquīni'lh de Dios.

Talaclakō'lh ixlihuākca'n.

Nīn tintī' tlahua a'ntūn tzey, nīn kalhatin.

13 Lā' a'xni'ca' tatakalhpitzi hua'chilh mālaquī'can lakatin taponknī' a'nlhā tojōma' huan nīn, como lej ko'hua'jua' a'nchī tachihuīna'n.

Ta'a'kxononu'n lā' ta'a'ksa'nīni'n.

Huan tachihuīn a'ntū taxtu de na ixquilhni'ca'n hua'chi huan līlaknīn a'ntū ka'lhī na ixquilhni' huan lūhua'.

14 Lā' tamacapūlhca ā'makapitzīn.

15 Lā' a'yuj nīn tuntū' ixpālacata, tuncan tamaknīni'n.

16 Chu a'nlhā talatā'kchoko xlaca'n tamālaksputūnu'n lā' tamālakaputzī ā'makapitzīn.

17 Lā' tū' taca'tzī a'nchī ca'cs natalītahui'la.

18 Lā' nīn tapāstaca para nata'a'cnīni'ni' Dios.

19 Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntūn tatzo'kni' na ix-tachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huan ley, ū'tza' cālīchihuīna'n xlaca'n a'ntīn cāmaxqui'canī't huan ley. Chuntza' ixlīhuākca'n talaclē'n na ixlacapūn Dios. Lā' nīn tintī' tzē nahuan palh tū' laclē'n.

20 Nīn tintī' tlōkentaxtūkō'nī't a'ntū līmāpa'ksīni'n huan ixley Dios. U'tza' nīn tintī' lītasu'yu palh tzey na ixlacapūn Dios. Huan ley xmān tzē naquincāmāsu'nī'yāni' palh quina'n ka'lhīyāuj quintalaclē'i'ca'n.

Tapūtaxtu xlaca'n a'ntīn takalhlaka'i' que Jesucristo māpūtaxtūnu'n

21 Lā' chuhua'j tasu'yunī't que Dios tū' catimāpānūni'lh ixtalaclē'i' kalhatin chi'xcu' a'ntī xmān tlōkentaxtūcu'tun huan ley. Xtunc a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huan ley lā' a'nlhā huanican profetas.

22 Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'i' que Jesucristo tzē namāpūtaxtūnu'n. Lā' chuxatī a'ntīn kalhlaka'i' huā'mā', ū'tza' Dios namāpūtaxtū palh xla' israelita lā' palh tū' israelita.

23 Quīlīhuākca'n tlahuani'ta'uj quintalaclē'i'ca'n. Nīn tintī' a'ntī līlilatejtin latā'kchoko chuntza' hua'chi Dios lacasqui'n.

24 Pero Dios lej lakal huma'nīni'n. Cristo Jesús māpalalh por quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n.

25 Chu a'nchī ixtapuhuān Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca. Xla' nīlh lā' chuntza' xla' xapakō'lh ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'i' palh stu'ncua' Jesucristo xapakō'lh ixtalaclē'i'ca'n.

Chuntza' tasu'yu que Dios huāk tzey a'ntū tlhua. A'xni'ca' tūna'j ixnī Cristo, Dios ixpātī a'nchī ixtlahuacan a'ntūn tū' tzey.

26 Lā' chuhua'j Cristo nīnī't lā' cāmāpānūni'nī't huan ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'l' palh stu'ncua' Jesucristo māpalakō'lh ixtalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tasu'yu palh Dios tlhua xmān a'ntūn tzey.

27 Tintī' a'ntīn tzē naka'tla'jca'tzī na ixlacapūn Dios. Palh kalhatin cahuā ixtlōkentaxtūkō'lh ixley Dios, chuntza' tzē ixlīka'tla'jca'tzīlh. Tūla ka'tla'jca'tzīyāuj, como Cristo ū'tza' a'ntīn quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni' como līpāhuanāuj xla'.

28 Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n por ixpālacata kalhlaka'l'yāuj que Jesucristo quincāmāpūtaxtūyāni', lā' a'yuj quina'n tū' tlōkentaxtūnī'ta'uj huan ley.

29 Ixtachi'xcuhuī't Dios, xlaca'n tū' xmān israelitas. Lā' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas nā ixtachi'xcuhuī't Dios.

30 Dios xmān kalhatin. Xla' cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'l' que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' a'yuj xlaca'n israelitas lā' a'yuj tū'.

31 Huā'mā' tū' huanicu'tun que mākēnūmā'nauj huan ley. Como kalhlaka'l'yāujtza' que Jesucristo quincāmāpūtaxtūyāni', más xa'nca natluahuayāuj a'ntū lej tzey chu a'nchī huan huan ley.

4

Abraham ixlīpāhuan Dios

1 Chuhua'j na'icchihuīna'n ixpālacata Abraham, quimpapca'n quina'n israelitas. ¿Chichū līmāspūnū'n'i'ca ixtalaclē'i'?

2 Palh Abraham tzē ixtlōkentaxtūkō'lh cahuā a'ntū Dios ixuanī lā' palh chuntza' Dios ixlīmāpānūni'lh ixtalaclē'i', chuntza' tzē ixlika'tla'jca'tzīlh Abraham. Lā' como tū' chuntza' lalh, tūlalh līka'tla'jca'tzīlh.

3 Ixtachihuīn Dios huan que Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham.

4 A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' makscuja, xla' maxquī'can ixtatlaj. Lā' ixtatlaj xla' tū' hua'chi lē'ksajna'. Māpalacan como makscuja. Lā' ū'tza' lītā'mālacastuccan huā'mā'.

5 Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n xlaca'n a'ntūn talīpāhuan Dios, lā' a'yuj nīn tuntū' tatlahuanī't a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. Huā'mā' hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'. Lā' tū' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū tatlajanī't.

6 Lā' nā David līchihuīna'lh huā'mā'. Līchihuīna'lh a'nchī talīpāxuhua a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n xmān hua'chi talakalhu'mān lā' tū' por tatlahuanī't catūhuā a'ntūn tzey.

7 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū hualh David:

Lej tapāxuhua xlaca'n a'ntīn Dios cāmāspūnūni'nī't lā' cāxapani'nī't ixtalaclē'i'ca'n.

8 Lej tapāxuhua xlaca'n a'ntī Dios tū' caticāmāmāpalanīlh a'ntūn talaclē'n.

9 Na'iccākalhasqui'ni'yāni' catūhuā. ¿Chā hui'xina'n puhua'nātit que Dios cāmāspūnūni' xmān a'ntī cācircuncidarlīcanī't chu a'nchī

ixtalanānca'n israelitas? Tū' chuntza'. Nā Dios cāmāsputūnu'ni' a'ntīn tū' cācircuncidarlīcanī't. Iccāhuaninī'ta'ntza' que Abraham ixlipāhuan Dios, lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham.

10 Lā' a'xni'ca' pātle'kelh huā'mā', Abraham tūna'j ixcircuncidarlīcanī't.

11 A'calistān circuncidarlīca. Lā' huā'mā' līlakapascan que Abraham tzey na ixlacapūn Dios por ixpālacata ixlipāhuan Dios, a'yuj tūna'j ixcircuncidarlīcan. Lā' chuntza' Abraham hua'chilh xatāta' de ixlihuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n por ixpālacata talipāhuan Dios, a'yuj tū' cācircuncidarlīcanī't.

12 Lā' nā hua'chilh xatāta' de a'ntī cācircuncidarlīcanī't. Lā' tū' por ixpālacata cācircuncidarlīcanī't. Hua'chilh ixtāta'ca'n como chuntza' takalhlaka'ī' xlaca'n chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham kalhlaka'ī'lh a'xni'ca' tūna'j ixcircuncidarlīcanī't.

Dios tlōkentaxtūl h a'ntū ixuanī't

13 Dios huanilh Abraham que namaxqui' huan quilhtamacuj, xla' lā' nā ī'xū'yātā'natna'. Huanilh huā'mā' tū' por ixpālacata Abraham a'kahuāna'ni'lh huan ley. Tū' chuntza'. Dios huanilh huā'mā' como Abraham ixkalhlaka'ī'nī't que stu'ncua' a'ntū Dios ixuaninī't lā' ū'tza' līlaktzī'lh palh tzey.

14 Dios hualh que nacāsicua'lanālī huan tachi'xcuhui'it. Lā' tū' por ixpālacata tatlōkentaxtū huan ley. Tū' ū'tza' cālīsicua'lanālīcan. Palh chuntza' cahuā, palh Dios ixcāsicua'lanālīlh xmān xlaca'n a'ntīn tatlōkentaxtū huan ley, chuntza' nīn tintī' ixsicua'lanālīca, como tintī' tzē tlōkentaxtū huan ley. Lā' nā tū' ixcāsicua'lanālīca nīn xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'.

15 Huan ley quincāmāsu'ni'yāni' palh laclē'nāuj lā' ū'tza' lītasqui'nī que napātīni'nāuj. Palh tū' cahuāixa'nalh huan ley, tū' ixca'tzīuj palh laclē'nāuj.

16 A'ntī Dios cāsicua'lanālī, ū'tunu'n a'ntīn takalhlaka'i'. Dios cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'i' chuntza' hua'chi Abraham a'yuj xlaca'n israelitas lā' a'yuj tū', pero takalhlaka'i'lh que stu'ncua' a'ntū huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chilh xatāta' de quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'i'yāuj.

17 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios huanilh huan Abraham:

Quit iclacsacnī'ta'ni' lā' chuntza' nala'ya' hua'chi xatāta' de huan tachi'xcuhuī't de ixlīhuāk xalanī'n nac quilhtamacuј.

Lā' Abraham kalhlaka'i'lh a'ntū Dios hualh que ixtlōkentaxtūlh. Dios ū'tza' a'ntīn tzē nacāmālakahuanīchoko huan nīnī'n lā' xla' nācāmaxquī' ixquilhtamacujca'n a'ntīn tūna'j tahui'lāna'.

18 Dios ixuaninī't Abraham que naka'lhī kalhatin ixcaman. Lā' Abraham kalhlaka'i'lh a'ntū ixuaninī't Dios. Lā' puhualh que stu'ncua', lā' a'yuj ixtasu'yu palh tūlalh ixlalh xatāta' de lhūhua' tachi'xcuhuī't. Abraham kalhlaka'i'lh a'nchī ixuanicanī't:

Mixū'yātā'natna' lej lhūhua' natala.

19 Lā' Abraham papatzīntza' ixuanī't. Ixka'lhī hua'chi cien cā'ta. Lā' Sara, a'ntī ixtahuanī't, para naka'lhī ixcaman. Lā' a'yuj lej papatzīntza' ixtahuanī't, Abraham tū' pātza'nkālh de nakalhlaka'i' que Dios nacāmaxquī' kalhatin ska'ta'.

20 Tū' puhualh palh Dios tū' ixmaxqui'lh a'ntū huanilh. Xla' ā'chulā' ixxkalhlaka'i' lā' ixmāka'tlī' Dios.

21 Xla' ixca'tzī palh Dios tzē natlahua a'ntū ixuaninī't.

22 Abraham kalhlaka'i'lh que napātle'ke a'nchī Dios ixuaninī't lā' ū'tza' Dios līmāpānūni'lh ixtalaclē'i'.

23 Huanmā' tū' tzo'kca xmān para que na'a'cnīni'ni'can Abraham.

24 Lā' nā tatzo'kni' para que quina'n tzē naca'tzīyāuj que Dios nā quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n quina'n antī līpāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' a'ntī mālakahuanīchokolh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

25 Dios macamilh Jesucristo para nanī por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n. Lā' ā'calīstān mālakahuanīchokolh. Lā' ū'tza' Dios quincālīmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

5

Tū' caticāmāpātīnīca xlaca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'nī't ixtalaclē'i'ca'n

1 Como quina'n kalhlaka'i'nī'ta'uj que Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n, Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' ixtā'ca'tza Dios quina'n, como Dios quincāmāsputūnu'ni'ni' por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

2 Lā' como kalhlaka'i'yāuj que Jesucristo quincāmāpūtaxtūyāni', Dios quincālakalhu'manāni'. Lā' chuhua'j pāxuhuayāuj como ca'tzīyāuj palh na'a'nāuj nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Dios.

3 Lā' nā līpāxūj hui'lāna'uj a'yuj pātīni'mā'nauj, como ca'tzīyāuj que chuntza' nasca'tāuj līlacatzucu napātīni'nāuj.

4 Lā' palh līlacatzucu napātīni'nāuj, chuntza' Dios nalīpāxuhua. Lā' chuntza' ca'tzīyāuj palh nalaka'nāuj Dios.

5 Tū' catita'a'kxokouj. Ixlīstu'ncua' nalaka'nāuj xla'. Huā'mā' xa'nca ca'tzīyāuj, como u'cxa'tzīyāuj na qui'a'chlccunucca'n a'nchī Dios lej quincāpāxqui'yāni'. Huā'mā' quincāmā'u'cxa'tzīnīyāni' huan Espíritu Santo. Lā' ū'tza' a'ntī Dios quincālakmacaminī'ta'ni'.

6 Quina'n tūla catipūtaxtūj māni' quē'cstu'ca'n. Lā' chuntza' a'xnī'ca' chilh huan chi'chini' a'ntī Dios ī'lhcā'nī't, Cristo nīlh por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n.

7 Nīn tintī' nīcu'tun por ā'kalhatin a'yuj xla' kalhatin chi'xcu' a'ntī nīn tuntū' tlahuani't. Chō'la nanī ā'kalhatin por a'ntī lej tzeyā chi'xcu'.

8 Lā' Cristo nīlh por quimpālacataca'n quina'n a'yuj lej malo ixuanī'ta'uj. Chuntza' Dios līmāsu'yulh palh lej quincāpāxqui'yāni'.

9 Lā' chuhua'j como Cristo nīlh por quimpālacataca'n, chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' līca'tzīyāuj palh tū' quinticāmālaclē'nīni' a'xnī'ca' nachin huan ā'xmān chi'chini'.

10 Quina'n ixtā'ca'tza Dios ixuanī'ta'uj. Lā' Dios quincātlahuani' ixamigo, como Cristo, ixO'kxa' Dios, nīlh por quina'n. Lā' como quina'n ixamigo Dios lā' como Cristo lakahuanchokopā, ā'chulā' ca'tzīyāuj que Cristo quincāmaktāyayāni'lā' chuntza' tū' quinticāmālaclē'nīni'.

11 Lā' ū'tza' līpāxuhuayāuj como tū'tza' Dios quinticāmālaclē'nīni'. Lā' nā līpāxuhuayāuj como Dios quincātlahuani'ta'ni' ixamigo por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

*Por ixpālacata Adán laclē'ncan lā' por ixpālacata
Cristo tzē nalīpūtuxtucan*

12 Xapū'la ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuani-can Adán. U'tza' a'ntī xapū'la lā' chū'cus tlahuall talaclē'i'. Lā' por ixtalaclē'i' ū'tza' līnīlh. Lā' chuhua'j ū'tza' talinīkō' huan tachi'xcuhui't como ixlīhuākca'n tatlahuanī't ixtalaclē'i'ca'n.

13 A'xni'ca' Moisés tūna'j ixmaxquī' Dios huan ley, huan tachi'xcuhui't ixtatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj tūla ixuancan que xlaca'n ixta'a'kapālkānī't huan ley, como tūna'j ixcāmaxquī'canī't huan ley, xlaca'n ixtalaclē'ncus na ixlacapūn Dios.

14 Lā' chuntza' talinīlh a'yuj xlaca'n tū' tat-lahuall chu a'cxtim a'ntūn tlahuall Adán, a'xni'ca' tū' a'kahuaña'ni'lh Dios. Por ixpālacata Adán tala-clalh ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhui't. Lā' Cristo tū' chuntza' ixuanī't. Lej tzey a'ntū cātlahuani'lh ixlīhuāk huan tachi'xcuhui't.

15 Ixtu'ca'n lej xtuncnu'; tū' chu lakatin. Adán tlahuall talaclē'i'. Lā' ū'tza' ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't talinī. Dios ixcālakalhu'mankō' huan tachi'xcuhui't. Lā' chuhua'j tzē natapūtuxtucan por ixpālacata Jesucristo. Lā' ū'tza' hua'chi lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'.

16 Xtunc a'ntūn tlahuall Adán. Lā' xtunc a'ntūn tlahuall Dios. Ixpālacata Adán, como tlahuall talaclē'i', lā' ū'tza' ixtasqui'nī nacālīmālaclē'nīkō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't.

Lā' como Dios ixcālakalhu'man, lhūhua' a'ntīn cāmāpānūni'canī'ttza' ixtalaclē'i'ca'n.

17 Kalhatin a'ntī xapū'la lā' chū'cus tlahuall talaclē'i'. Lā' ū'tza' Adán. Lā' ū'tza' talīnkō' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. Lā' xtunc a'ntū tlahuall ā'chā'tin chi'xcu' a'ntī huanican Jesucristo. Por ixpālacata Jesucristo, Dios cālakalhu'malh huan tachi'xcuhuī't lā' Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n lā' nā cāmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

18 Chuntza' ixlīhuākca'n nacāmālaclē'nīkō'can por ixpālacata lakatin talaclē'i' a'ntūn tlahuall Adán. Lā' nā chuntza' por ixpālacata tlahuaca catūhuā a'ntūn tzey, chuntza' ixlīhuākca'n tzē nacāmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n lā' tzē nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

19 Adán tū' a'kahuaña'ni'lh Dios lā' ū'tza' talilaclē'n ixlīhuāk tachi'xcuhuī't. Lā' Jesucristo, xla' a'kahuaña'ni'lh Dios lā' ū'tza' ixlīhuākca'n tzē nacālīmāpānūni'kō'can ixtalaclē'i'ca'n.

20 Dios māstā'lh huan ley. Lā' huā'mā' ley ā'chulā' māsu'yulh palh quina'n ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj ā'chulā' ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, ā'chulā' Dios quincālakalhu'manāni'.

21 Xapū'la quilīhuākca'n ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' lītasqui'nī que nanīkō'yāuj. Lā' chuhua'j como Dios lej lākalhu'mana'n, tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

6

A'ntīn tatā'tapa'ksī Cristo, xlaca'n tū'tza'

cāmāpa'ksī a'ntū xako'hua'jua'

¹ Lasā' kalhatin nahuan que mejor natlahuayāuj ā'chulā' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' ā'chulā' Dios nalakalhu'mana'n.

² Huā'mā' quina'n tūla catihuáuj chuntza'. Quina'n makxteknī'ta'ujtza' natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Tūlatza' natlahuatā'kchokoyāuj a'ntūn tū' tzey.

³ Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que quilīhuākca'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo, chu lakatin lauj con xla'. Hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj Cristo.

⁴ Lā' a'xni'ca' a'kpaxāuj, hua'chilh tā'tā'cnūyāuj Cristo. Lā' hua'chilh tā'lakahuanchokonī'ta'ujtza' con Cristo por ixlīmāpa'ksīn Dios quintāta'ca'n. Lā' chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n.

⁵ Lā' como chu lakatin tā'lani'ta'uj con Cristo chuntza' hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj. Lā' como Cristo lakahuanchokolh, quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n.

⁶ Ca'tzīyāuj que taxtāpalīnī'ta'ujtza'. Xapū'la ixtlahuatlā'huanāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' chuhua'j hua'chilh ixquincātā'taxtokohua'ca'nī'ta'ni' con Cristo. Lā' chuntza'tzē nalatā'kchokoyāujtza' xtunc. Tū'tza' quincāmāpa'ksīyāni' a'ntū xako'hua'jua'.

⁷ Kalhatin a'ntī xanīntza' tū'tza' tlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā quina'n tū'tza' quincāmāpa'ksīyāni' a'ntūn tū' tzey.

⁸ Hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj Cristo, lā' hua'chilh ixtā'lakahuanchokonī'ta'ujtza' Cristo.

⁹ Ca'tzīyāuj que Cristo lakahuanchokolh. Lā' tū'tza' maktin catinīlh. Xla' natahui'la para pō'ktu.

¹⁰ Cristo xmān maktin nīlh por ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuī't. Lā' chuhua'j Cristo huī'. Lā'

xla' tlahuamā' ixtapuhuān Dios.

¹¹ Calīhui'lī'tit de que tū'tza' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquiltamacuca'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' chuhua'j calatā'kchokotit chu a'nchī ixtapuhuān Dios.

¹² Tū'tza' catamakxtektit nacātamāpa'ksīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. Tū'tza' catlahua'tit a'ntū ixtapuhuān mimacni'ca'n a'ntūn tū' tzey.

¹³ Tū' catamakxtektit que mintapāstacna'ca'n nacāmātlahuīyāni' a'ntūn tū' tzey. Camakxtektit que Dios nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' como ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquiltamacujca'n, catlahua'tit ixtapuhuān Dios.

¹⁴ Tū'tza' nacāmāpa'ksīyāni' a'ntūn tū' tzey. Tū'tza' līpāhuanāuj huan ley. Līpāhuanāuj xmān ixtalakalhu'mān Dios.

A'ntū lītalacastuca a'ntīn tamakscuja

¹⁵ A'yuj tū'tza' līpāhuanāuj huan ley, quina'n tūla tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey.

¹⁶ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que palh ka'lhī'yā'tit kalhatin jefe, ka'lhī natlahua'yā'tit a'ntū nahuan xla'. Lā' nā chuntza' xlaca'n a'ntīn tatamakxteka nacāmāpa'ksī a'ntū ko'hua'jua', xlaca'n ka'lhī natatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey ka'lhī que natanī. Lā' xlaca'n a'ntīn tatamakxteka nacāmāpa'ksī Dios, xlaca'n natatlahua a'ntūn Dios lacasqui'n.

¹⁷ Lā' quit icmaxqui' pāxcatca'tzī Dios por mimpālacakataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlahuapā'na'ntit a'ntūn cātamāsu'ni'ni' lā' a'ntū

maklhtīni'ntit. Lā' tū'tza' cāmāpa'ksīyāni' a'ntūn ko'hua'jua'.

18 Lā' como makxteknī'ta'ntittza' a'ntūn ko'hua'jua', chuhua'j tlahuacu'tunā'tit a'ntū xatzey.

19 Chuntza' icchihuīna'n quit para que hui'xina'n namāchekxīyātit. Xapū'la hui'xina'n tamakxtektit que nacāmāpa'ksīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. Lā' ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuhua'j catamakxtektit que Dios nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit a'ntū lej tzey.

20 Xapū'la a'xni'ca' ixcāmāpa'ksīyāni' a'ntū xako'hua'jua', hui'xina'n tūla ixtlahuayā'tit a'ntūn tzey.

21 Chuhua'j līmāxana'nā'tit a'ntū ixtlahua'yā'tit xapū'la. Lā' a'ntū ixtlahua'yā'tit xapū'la, nīn tuntū' ixlīmaclacasqui'nā'tit. Lā' a'ntī tatlahua huā'mā', xlaca'n natanī.

22 Lā' chuhua'j como Dios cāmāpa'ksīyāni' hui'xina'n, chuntza' taxtunquīnī'ta'ntit de a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuhua'j tzētza' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu.

23 Xlaca'n a'ntī cāmāpa'ksī a'ntū ko'hua'jua', xlaca'n natamaklhtīni'n a'ntū hua'chi ixtatlajca'n, lā' ū'tza' huan līnīn. Dios quincāmaxqui'yāni' a'ntū hua'chi lē'ksajna', lā' ū'tza' xasāsti' quin-quilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n, xlaca'n cāmaxqui'can xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

7

*A'ntū lītalacastuca huan puscāt a'ntīn
tapūchahualhtza'*

¹ Hui'xina'n tā'timīn, lakapasātit huan ley. Ca'tzīyātit que kalhatin chi'xcu' natlahua a'ntū huan huan ley, līhuan lahuī' nac quilhtamacuj. Lā' a'xnī'ca' xla' nīnī'ttza', huan ley tū'tza' māpa'ksī.

² Lā' kalhatin puscāt a'ntīn tapūchahuanī'ttza', xla' ka'lhī iixkōlu' līhuan huan chi'xcu' lahuī' nac quilhtamacuj. Chuntza' huan huan ley. Lā' palh huan chi'xcu' nī, lā' chuntza' huan puscāt tū'tza' ka'lhī iixkōlu'. Chuntza' huan huan ley.

³ Lā' palh huan puscāt ka'lhī ixmakchi'xcu' lā' palh ka'lhīcus iixkōlu', chuntza' xla' tlahuatālākalhī'n. Lā' palh nī iixkōlu', huan ley namakxteka natapūchahuapala. Lā' xla' a'yuj tapūchahuapala, chuntza' tū'tlahuatālākalhī'n.

⁴ Lā' hui'xina'n tā'timīn, hua'chilh ixnīnī'ta'ntit con Cristo. Lā' ū'tza' lītapalalhtza' a'ntū ixlatlā'ntit chu a'ncħī huan ley. Lā' chuhua'j huan ley tū'tza' cāmāpa'ksīyāni'. Chuhua'j tapa'ksīyātit con Cristo. Lā' xla' lakahuanchokonī'ttza'. Lā' tzētza' nalatahui'la'yātit chu a'ncħī Dios lacasqui'n.

⁵ A'xnī'ca' tūna'j tapa'ksīyāuj con Dios, quina'n ixlatlā'huanāuj chu a'ncħī xako'hua'ju'a' quintapāstacna'ca'n. Lā' a'xnī'ca' lakapasui ixley Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj talacle'i'. Lā' a'ntīn tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xlaca'n natanī.

⁶ Lā' chuhua'j huan ley tū'tza' quincāmāpa'ksīyāni', como hua'chilh tā'nīnī'ta'u'jtza' Cristo. Xapū'la ixquincātasāmākalhlaka'ī'nīyāni' huan ley.

Chuhua'j a'kahuāna'ni'yāuj Dios como ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' lītlahuacu'tunāuj ixtapuhuān Dios.

Huan tachi'xcuhuīt ixacstuca'n tūla tamakx-teka antūn tū'tzey

⁷ Tzēlasā' hui'xina'n nahua'nā'tit que tū' tzey huan ley. Chuntza' tū' stu'ncua'. Huan ley quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī huanī't huan talaclē'i'. Huan ley huan:

Tū' tilakca'tzana' a'ntū ixla' ā'chā'tin.

Lā' ū'tza' līca'tzīyāuj que ū'tza' huā'mā' talaclē'i'.

⁸ Lā' a'xni'ca' icca'tzīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclakca'tzan a'ntū ixla' ā'chā'tin. A'xni'ca' tūna'j ixlakapasscan huan ley, tū' ixca'tzīcan a'nchī huanī't huan talaclē'i'.

⁹ A'xni'ca' tūna'j xa'icmāchekekxī huan ixley Dios, quit xa'icpuhuan palh xa'nca xa'iclatlā'huan. Lā' a'xni'ca' icmāchekekxīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, icca'tzīlh palh xa'iclaclē'n na ixlacapūn Dios. Lā' chuntza' Dios naquimāpātīnī.

¹⁰ Huan ley quincāmāsuni'nī'ta'ni' para que līlilatejtin natahui'layāuj. Lā' quit quimāsu'ni'lh huan ley que xa'iclaclē'n lā' ū'tza' Dios ixquilīmālaclē'nīlh.

¹¹ Qui'a'kkokoca por ixpālacata talaclē'i'. U'tza' iclīpuhualh quit que tzē ictlōkentaxtūkō' ixley Dios. Huan ley quimāsu'ni'lh que Dios naquimālaclē'nī por ixpālacata quintalaclē'i', como tūlalh ictlōkentaxtūkō'lh huan ley.

¹² Ixley Dios lej tzey. Lā' tzey huāk a'ntū huan ley māpa'ksī.

¹³ A'yuj ixley Dios lej tzey, ū'tza' huā'mā' a'ntū quimāsu'ni'lh palh xa'iclaclē'n. Lā'

nā quimāsu'ni'lh palh lej ko'hua'jua' a'ntū xa'ictlahuamā' lā' ū'tza' ixquilīmāpātīnīlh Dios.

¹⁴ Ca'tzīyāuj que huan ley ixla' Dios lā' lej tzey. Lā' quit tū' tzey xa'icuanī't como xa'ictlahua a'ntūn tū' tzey, chuntza' hua'chi ixlīhuāk huan tachi'xcuhuī't.

¹⁵ Quit tū' xa'icmāchekxī a'ntūn xa'ictlahua. A'yuj quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, ū'tza' xa'ictlahua. Lā' a'yuj quit xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, lā' tū' xa'ictlahua.

¹⁶ Lā' como quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, ū'tza' lītasu'yu palh quit xa'icpuhuan lej xatzey huan ley.

¹⁷ Lā' a'yuj quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, huan xako'hua'jua' quintapāstacna' ū'tza' ixquimātlahuī a'ntūn tū' tzey.

¹⁸ Xa'icca'tzī que quit quē'cstu tūla xa'ictlahua a'ntūn tzey. Lā' ū'tza' tūla xa'ictlahua a'ntūn tzey, a'yuj chuntza' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn xatzey.

¹⁹ Lā' a'yuj xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, chuntza' tū' xa'ictlahua. Lā' a'yuj tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn ko'hua'jua', chuntza' xa'ictlahua.

²⁰ Hua'chilh quintapāstacna' xako'hua'jua' a'ntūn ixtlahuamā' a'ntūn tū' tzey, lā' hua'chilh tū' quit, como quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn ko'hua'jua'.

²¹ Pō'ktu chuntza' ixuanī't. A'xni'ca' quit xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, xmān tzē xa'ictlahua a'ntūn tū' tzey.

²² Quit xa'nca xa'icca'tzī que lej tzey ixley Dios. Lā' xa'iclipāxuhua a'xni'ca' icpāstacli huā'mā' ley.

²³ Lā' a'yuj xa'ictlahuacu'tun a'ntūn huan ixley Dios, hua'chi ā'lakatin līmāpa'ksīn ixmāpa'ksīmā'

quimacni'. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixtā'ca'tza ixley Dios. Quit hua'chilh xatachī'n xa'icuanī't, como tūla xa'icmakxteka de ictlahua a'ntūn tū' tzey.

24 Icxantila quit. Tūla xa'icpūtaxtu de ixlīmāpa'ksīn a'ntūn tū' tzey. Lā' ɿtichū tzē namāpūtaxtū kalhatin de huan līmāpa'ksīn a'ntū ko'hua'jua'?

25 Dios ū'tza' a'ntīn tzē namāpūtaxtūnu'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xapū'la quimacni' ixtlahuacu'tun a'ntū ixlacasqui'n huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn, a'yuj quit xa'ictlōkentaxtūcu'tun ixley Dios. Lā' chuhua'j Dios quimāpūtaxtūnī't de huā'mā' līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' iclīmaxqui' Dios pāxcatca'tzī.

8

Huan Espíritu Santo cāmaxqui' xasāsti' ixquilhta-macujca'n a'ntīn takalhlaka'ī'

1 Lā' chuhua'j tū'tza' caticāmālaclē'nīlh Dios xlaca'n a'ntīn talīpāhuan Cristo lā' talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān huan Espíritu Santo lā' tū'tza' talatlā'huan chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n ko'hua'jua'.

2 Lā' huan Espíritu Santo ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' tzē cālīmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que Cristo Jesús māpūtaxtūnu'n. Lā' quilakmāxtulh de huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn a'ntū ixquimātlahuī a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' Dios tū'tza' quintimālaclē'nīlh.

3 Ixley Dios tūla catimāpūtaxtūlh catihuā, como tintī' a'ntīn tzēn tlōkentaxtūkō' huanmā' ley. Dios tlahualh a'ntū tūla tlahua huan ley. Ixo'kxa' macamilh para namāpānū

huan talaclē'i'. Lā' a'xni'ca' milh, ixtasu'yu hua'chi kalhatin de quina'n. Xmān xla' tū' tlahuahalh a'ntūn tū' tzey hua'chi quina'n. Xla' māpalalh a'ntū quina'n ixlaclē'nāuj. Lā' chuntza' quincālīmāpūtaxtūni' de huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn a'ntū ixquincāmātlahuīyāni' a'ntūn tū' tzey.

⁴ Lā' chuntza' līlatlā'huanāujtza' chu a'nchī ixley Dios como tlahuayāuj a'ntūn quincāmāca'tzīnīyāni' huan Espíritu Santo. Lā' tū'tza' latlā'huanāuj chu a'nchī xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n.

⁵ A'ntīn tatlahuacu'tun chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n talē'ca'a'n tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' a'ntīn tatlahuacu'tun a'ntū cāmāpuhuānī huan Espíritu Santo, xlaca'n talē'ca'a'n tatlahua a'ntū lacasqui'n Dios.

⁶ A'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n nacāmālaclē'nī Dios. Lā' a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān Dios, xlaca'n takalhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n lā' tza'ta'ta'ixa'clhcunucca'n.

⁷ Huāk ixtā'ca'tza Dios a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Tū' tatlahua a'ntū huan ixley Dios. Lā' a'yuj ixtatlahuacu'tulh, tūlalh ixtitatlahualh.

⁸ Lā' a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n tūla tamāpāxuhuī Dios.

⁹ Hui'xina'n tū'tza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chu a'nchī ixtapuhuān huan Espíritu Santo, como huan Espíritu Santo cātā'lāhui'lāni' hui'xina'n. Lā' a'ntīn tū' takalhī huan Espíritu Santo, xlaca'n tū' tatapa'ksī con Cristo.

10 Lā' quina'n, Cristo quincātā'lahui'lāni'. Quimacni'ca'n natanī, como quilīhuākca'n tlahuani'ta'uj talaclē'i'. Lā' a'yuj quimacni'ca'n natanī, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n, como Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n.

11 Dios mālakahuanīchokonī't Jesús. Lā' a'yuj nanīyāuj, Dios naquincāmālakahuanīchokoyāni' quina'n como huan Espíritu Santo quincātā'lahui'lāni'.

12 Lā' chuhua'j tā'timīn, tū'tza' catlahuáuj hua'chi xapū'la a'ntū xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n.

13 A'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, Dios nacāmālaclē'nī. Lā' a'ntīn tamakxteknī'ttza' natatlahua chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, como huan Espíritu Santo cāmaktāya, xlaca'n para pō'ktu natalatahui'la.

14 Ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntū cāmāpuhuanī huan Espíritu Santo, xlaca'n huāk ixcamana' Dios.

15 Chuhua'j ka'lhīyāuj huan Espíritu Santo. Lā' tū'tza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chi kalhatin mozo a'ntī ca'tzanca'tzī ixjefe. Ca'tzīyāuj que quina'n ixcamana' Dios. Lā' ū'tza' tzē nalīhuaniyāuj: "Dios quinTāta'ca'n".

16 Huan Espíritu Santo quincāmāca'tzīnīyāni' palh quina'n ixcamana' Dios.

17 Lā' como quina'n ixcamana' Dios, chuntza' quina'n namaklīhtīni'nāuj a'ntū Dios nacāmaxqui' ixcamana'. Lā' a'ntū maxqui'can Cristo nā quina'n quilaca'n nala. Cristo lej pātīni'lh. Lā' nā chuntza' quina'n ka'lhī que napātīni'nāuj. Lā'

chuntza' a'ntū namaxquī'can Cristo, lā' nā ū'tza' naquincātamaxquī'yāni'.

¹⁸ Chuhua'j lej pātīni'mā'nauj. Lā' ā'calīstān a'xni'ca' napāxuhuayāuj nac a'kapūn nahuanāuj que tū' lej pātīni'uj. Chuntza' icpuhuan quit.

¹⁹ Ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj lej takā'lhīmā'na hasta que Dios namāsu'yu a'ntī ixcamana'.

²⁰ Ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj ka'lhī que natamasa. Chuntza' Dios māpa'ksīni'lh. Lā' Dios puhuanī't que nalacāxtlahuapala.

²¹ Dios namāsāstī'kō' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj a'xni'ca' nacāmaxquī' ixcamana' a'ntū lej xalactzey.

²² Ca'tzīyāuj que ixlīhuāk huan quilhtamacuj hua'chilh ixua'ntli'jli hua'chi kalhatin puscāt a'xni'ca' nalacatuncuītza' ixcaman.

²³ Lā' a'yuj quina'n ka'lhīyāujtza' huan Espíritu Santo, hua'chilh nā ixua'ntli'jui como ka'lhīmā'nauj hasta que a'xni'ca' Dios naquincāmāsāstī'ni'yāni' quimacni'ca'n lā' nā namāsu'yu que quina'n ixcamana' Dios. Lā' ka'lhīmā'nauj hasta que a'xni'ca' Dios nacāmaxquī' ixcamana' a'ntū lej xalactzey.

²⁴ Como quina'n quincātamāpūtaxtūnī'ta'ni'tza', ka'lhīmā'naujcus a'ntū Dios naquincāmaxquī'palayāni' a'ntū lactzey. Palh kalhatin ka'lhītza' catūhuā, xla'tū'tza' ka'lhīmā' huā'mā'. Lā' como sputacus a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni', lā' ū'tza' ka'lhīmā'nauj.

²⁵ Lā' como ca'tzīyāuj que Dios naquincāmaxquī'yāni' a'ntūn tūna'j ka'lhīyāuj, chuntza' līlacatzucu ka'lhīmā'nauj.

²⁶ Lā' huan Espíritu Santo quincāmaktāyayāni'

a'xni'ca' tūla tlahuayāuj a'ntū tasqui'nī natlahuayāuj. A'xni'ca' kalhtō'ka'yāuj, quina'n tū' ca'tzīyāuj a'ntūn tasqui'nī nasqui'ni'yāuj Dios. Lā' huan Espíritu Santo quincāmāca'tzīnīyāni' a'ntū tasqui'nī nasqui'ni'yāuj. Lā' nā quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' a'ntūn tūla līchihuīna'nāuj.

27 Lā' Dios cālaktzī'n qui'a'clhcunucca'n. Lā' xla'māchekxī a'ntū quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' huan Espíritu Santo, como huan Espíritu Santo squi'n chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Lā' huan Espíritu Santo squi'ni' Dios por quina'n, como quina'n tapa'ksīyāuj con Dios.

Ixlīhuāk nalītaxtuyācha' para ixtachi'xcuhuī't Dios

28 Quina'n ca'tzīyāuj que ixlīhuāk a'ntū quincāpātle'keni'yāni', ixlīhuāk nalītaxtuyācha' a'ntū lej tzey para quilīhuākca'n a'ntī pāxqui'yāuj Dios. Dios quincāta'sani'ni' chu a'nchī ixpātunca'tzi como lacasqui'n que nalayāuj lej lactzey chu a'nchī ixtapuhuān.

29 Xapū'la Dios ixquincālakapasāni' quina'n a'ntī ixcamana'. Lā' ixquincātlahuacu'tunāni' xalacuan hua'chi Jesucristo, ixO'kxa' Dios. Lā' chuntza' Jesucristo xla' hua'chi quimpuxcu'ca'n quilīhuākca'n tā'timīn.

30 Dios quincāta'sani'ni' como ixpuhuanī't pū'la de quina'n. Lā' quincāmāpānūni'ni' quintala-clē'i'ca'n. Lā' xla' natā'latahui'layāuj nac a'kapūn.

31 Lā' chuhua'j como Dios quincātlahuani'nī'ta'ni' ixlīhuāk huā'mā', ca'tzīyāuj que tūlalh quinticātatljani' a'ntī quincātatā'lāsta'layāni' como Dios pō'ktu quincāmaktāyamā'ni'.

32 Dios, a'yuj lej ca'tzani'lh, macamilh ixO'kxa' para nanī por quimpālacataca'n. Lā' como chuntza' Dios māstā'lh ixO'kxa', chuntza' ca'tzīyāuj que Dios naquincāmaxquī'yāni' ixlīhuāk chu a'ntū namaclasqui'nāuj.

33 Dios quincāta'sani'nī'ta'ni' lā' xapakō'nī'ttza' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' nīn tintī' a'ntī tzē naquincālē'ksa'nīni'nāni'.

34 Nīn tintī' tzē naquincāmālaclē'nīyāni', como Cristo māpalakō'lh quintalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nīlh. Lā' nā xla' lakahuanchokolh. Lā' hui'lacha' na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' squi'ni'mā' Dios por quina'n.

35 Cristo pō'ktu quincāpāxquī'yāni'. Lā' a'yuj pātīni'nāuj, lā' a'yuj tamakchuyīnī'ta'uj, lā' a'yuj quincātamacaputzayāni' lā' a'yuj tū' ka'lhīyāuj a'ntū nahua'yāuj, lā' a'yuj tū' ka'lhīyāuj quilu'xu'ca'n, lā' a'yuj scalana'j hui'lāna'uj, lā' a'yuj quincātamaknīcu'tunāni', Cristo pō'ktu quincāpāxquī'yāni'.

36 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Como   ixtapa'ksīyāuj   con   hui'x
              quincātamaknīcu'tunāni'.

Quina'n hua'chi borregos a'ntū nacāmaknīcan.

37 Lā' a'yuj quincātapātle'keni'kō'mā'ni' ixlīhuāk huā'mā', ixlīhuāk nalitaxtuyācha' a'ntū lej tzey para quina'n. Lā' chuntza' hua'chilh quina'n natlajana'nāuj, como Cristo quincāpāxquī'yāni' lā' quincāmaktāyayāni'.

38 Quit icca'tzī que Dios pō'ktu quincāpāxquī'yāni' a'yuj nanīyāuj lā' a'yuj hui'lāna'uj. Lā' nīn tintī' tzē naquincāmāmakxtekēyāni' Dios, nīn ángeles, lā' nīn

a'ntīn takalhla'khī līmāpa'ksīn, lā' nīn tuntū' a'ntū a'nan,
lā' nīn tuntū' a'ntū na'a'nampala.

³⁹ Tuntū' tzē naquincāmāmakxtekēyāni' Dios nīn
tuntū' a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn, lā' nīn tuntū'
a'ntū hui' nac quilhtamacuj. Ca'tzīyāuj que Dios
pō'ktu quincāpāxqu'yāni' como ū'tza' huā'mā' a'ntū
quincāmāsu'ni'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

9

Dios cālacsaci huan israelitas para natala ix-tachi'xcuhuīt Dios

¹ Stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Lā' tū' iccā'a'kxokomā'ni' como quit ictapa'ksī con Cristo.
Lā' huan Espíritu Santo laktzī'n qui'a'chlhcunuc lā'
ca'tzī que stu'ncua' a'ntū na'icuan.

² Quit iccālīlakaputza quintā'israelitas hasta
quinca'tzani' qui'a'chlhcunuc, como xlaca'n tū'
takalhlaka'i' Jesucristo.

³ Quit xa'icpātīni'lh por ixpālacataca'n
quintā'israelitas lā' xa'ictaxtunquīni'lh de
Cristo palh chuntza' cahuā tzē ixtalipūtaxtulh
quintā'israelitas.

⁴ Huan israelitas xlaca'n ī'xū'yātā'natna' Israel.
Dios cālacsaci para nacātlahua ixtachi'xcuhuīt.
Lā' Dios cāmāsu'ni'lh ixlīmāpa'ksīn. Lā' Dios
chuntza' līlacāxui'līlh lakatin convenio. Lā'
cāmaxquī'lh huan ley. Lā' cāmāsu'ni'lh a'ncħī
natalīmācā'tanī. Lā' cāhuanilh catūhuā a'ntū lej
tzey a'ntū nacātlahuani' xlaca'n.

⁵ Lā' xlaca'n ixnapapana'ca'n huan israelitas
a'ntīn tahui'lāna' chuhua'j. Lā' Cristo, a'xnī'ca'
milh nac quilhtamacuj, pu'nli hua'chi israelita.

Lā' Cristo māni' ū'tza' Dios a'ntī māpa'ksīni'nkō'. Lā' ū'tza' māka'tlī'can para pō'ktu. Amén.

⁶ Tūla huancan que Dios tū' tlōkentaxtūlh a'ntū cāhuanilh huan israelitas makāntza'. Dios tū' cālacsaci ixlīhuākca'n huan israelitas. Lā' nā tū' ixlīhuākca'n takalhlaka'i'nī't Cristo. Lā' chuntza' tū' ixlīhuākca'n israelitas ixtachi'xcuhui't Dios.

⁷ Lā' tū' ixlīhuākca'n huan i'xū'yātā'natna' Abraham, tū' huāk ixcamana' Dios. Lej makāntza' Dios huanilh Abraham:

Ixcamana' Dios natala a'ntī ixcamana' mi'o'kxa' Isaac, lā' nā i'xū'yātā'natna' Isaac.

⁸ A'ntū iccāhuanimā'ni' ū'tza' huā'mā: Huan israelitas tū' huāk ixcamana' Dios, xmān a'ntīn taka'lhī ixquilhtamacujca'n chu a'nchī hualh Dios.

⁹ Lā' ū'tza' a'ntū Dios huanilh Abraham makāntza': Huan chi'chini' a'ntū talhcān, quit na'ictlōkentaxtū a'ntū icuaniyāni'.

Mimpuscāt, Sara, naka'lhī kalhatin ixcaman xachi'xcu'.

¹⁰ Lā' chuhua'j ā'tāpātin huampala. Jacob lā' Esaú a'ntī ixcamana' Rebeca xmān kalhatin ixtāta'ca'n. Lā' ū'tza' a'ntī Isaac, quimpapca'n.

¹¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtalacatuncuī huan camana', Dios lacsaci kalhatin chu a'nchī ixtapuhuān māni' xla'. Tū' lacsaci por a'ntūn tatalhualh huan camana', como tuntū'na'j ixtatlahua a'ntū ko'hua'jua' nīn a'ntūn tzey.

¹² Lā' Dios huanilh Rebeca: Huan xastancu namāpa'ksī ipuxcu'.

¹³ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Quit lej xa'icpāxqui' Jacob.

Lā' Esaú tū' lej xa'icpāxqui'.

¹⁴ Chō'la catīhuā nahuan que tū' tzey a'nchī līlacsacna'n Dios, como xmān kalhatin lacsaca lā'

ā'kalhtin tū'. Iccāhuaniyāni' que a'ntū tlahua Dios xla' huāk tzey.

15 Dios huanilh Moisés:

Na'iccālakalhu'man chu a'ntī na'iccālakalhu'mancu'tun.

16 A'makapatzīn tapuhuan que Dios nacālakalhu'man xlaca'n xmān por ixpālacata xlaca'n talacasqui'n. A'makapitzīn tapuhuan que Dios nacālakalhu'man como xlaca'n lej tzey a'ntūn tatlaha. Tū' chuntza'. Dios cālakalhu'man a'ntī cālakalhu'mancu'tun.

17 Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī huanica huan rey xala' nac Egipto. Dios huanilh:

Quit iclīmānūni' milirey, como quit xa'icmāsu'yucu'tun quilimāpa'ksīn a'xni'ca' hui'x quintā'lātlahua'ya'.

Lā' chuntza' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n na ixlīhuāk huan quilhtamacuj, xlaca'n nataca'tzī a'ntū quit tzē na'ictlahua.

18 Chuntza' tasu'yu que Dios cālakalhu'man a'ntīn cālakalhu'mancu'tun. Lā' makapitzīn a'ntīn tū' ta'a'kuhāna'ni'cu'tun Dios, xlaca'n Dios cāmakxteka que xlaca'n más lacxumpi catalalh.

19 Tzēlasā' kalhatin nahuan: "Palh Dios chuntza' tlahua, ¿a'chī' quincāliyāhuayāni'? Palh Dios huan a'nchī nala kalhatin chi'xcu', chuntza' natachoko. Lā' tūlalh catitaxtāpalīlh".

20 Palh kalhatin chuntza' ixquihuanilh, quit xa'icuanilh: "Hui'x xmān kalhatin chi'xcu'. Lā' ¿chichū puhua'na' palh tzē natā'lāhuani'ya' Dios?" Huan xālu de ti'ya't tū' chuntza' kalhasqui'nī huan lhta'mana' a'ntī tlahuallh: "¿A'chī' quintla'hua' chuntza'?"

21 Huan lhta'mana' tzē natlahua de ti'ya't chu a'ntū xla' lacasqui'n. Chu ū'tza' con huan pūtlū'n

tzē natlahua lakatin xālu a'ntū lej tzēhuanī't lā' lakatin xālu a'ntūn tū' tzēhuanī't.

²² Lā' nā chuntza' Dios lej līlaczucu ixcāpātīni' xlaca'n a'ntī ixtatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj Dios ixmāsu'yucu'tun palh ixa'kchā'n por ixpālacata huan talaclē'i, lā' a'yuj ixmāsu'yucu'tun palh ixka'lhī līmāpa'ksīn para nacāmāpātīnī, lā' a'yuj ixtasqui'nī que natapātīnī'n, Dios ixcāpātīni' xlaca'n.

²³ Lā' nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla' lej tzey. Chuntza tasu'yu como Dios quincālakalhu'mani' lā' quincālacāxtlahuanī'ta'ni' para nachā'nāuj nac a'kapūn.

²⁴ Dios quincāta'sani'nī'ta'ni' quina'n a'ntī israelitas lā' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas.

²⁵ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tzo'kli Oseas a'ntū hualh Dios:
A'ntīn tū' quintachi'xcuhuī't ixtahuanī't,
na'iccāmāpācuhi quintachi'xcuhuī't.

Lā' huan tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' ixcāpāxquī'can quit na'iccāpāxquī' xlaca'n.

²⁶ Lā' a'nlhā cāhuanica: "Hui'xina'n tū' quintachi'xcuhuī't", xlaca'n nacāmāpācuhiīcan ixcamana' Dios a'ntī xalakahuan.

²⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū hualh Isaías ixpālacataca'n huan israelitas. Xla' hualh:

A'yuj huan israelitas xlaca'n lachlūhua' hua'chi huan cucuj a'ntū huī' nac mar, pero tū' ixlīhuākca'n catitapūtaxtulh, xmān macsti'na'j.

²⁸ Lhūhua' tachi'xcuhuī't nacāmāpātīnīcan a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī huan ā'xmān chi'chini'.

Lā' tū' catitakoxilh.

²⁹ Lā' nā Isaías chuntza' huampā:

Dios ka'lhī ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Palh xla' tū' ixcāmakxtekli natalatahui'la makapitzīn, quilīhuākca'n quina'n ixnīkō'uj chuntza' hua'chi tanikō'lh xalanī'n nac Sodoma lā' Gomorra.

Huan israelitas tū' ixtakalhlaka'ī'cu'tun huan xatzey tachihuīn

30 Lā' nā chuntza' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. A'yuj xapū'la tū' ixtaputza a'nchī lactzey natalīla na ixlacapūn Dios, chuhua'j Dios cāmāpānūni'nī't ixtalaclē'i'ca'n como xlaca'n takalhlaka'ī'lh que Jesucristo cāmāpūtuxtū.

31 Lā' huan israelitas talīhui'līlh takalhlaka'ī huan ley como tapuhualh que chuntza' Dios nacālaktzī'n xalacuan. Lā' xlaca'n tūlalh tatlahualh para que tzey natala na ixlacapūn Dios.

32 Lā' ¿a'chī'? Como xlaca'n talacu'tulh lactzey na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntū māni' xlaca'n ixtatlahua. Pero chuntza' tūla. Xlaca'n tū' takalhlaka'ī'cu'tulh que Jesucristo tzē māpūtuxtūnu'n. Lā' xmān ū'tza' a'ntīn tzē māpūtuxtūnu'n. Hua'chilh ta'a'kche'kxlalh con lakatin chihuix, como Jesucristo hua'chi lakatin chihuix a'ntū pū'a'kche'kxlacan.

33 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Dios huan:

Quit icui'lī nac Sión kalhatin a'ntī hua'chi chihuix a'ntū pū'a'kche'kxlacan lā' hua'chi chihuix a'ntū pūmakahuascan.

Lā' xlaca'n a'ntīn talīpāhuan xla', tū' xmān chu tlakaj catitalīpāhuanli.

10

¹ Tā'timīn, quit lej iclacasqui'n que catapūtaxtulh quintā'israelitas. Lā' ū'tza' iclīsqui'ni' Dios huā'mā'.

² Quit icca'tzī que xlaca'n lej tamāpāxuhuīcu'tun Dios. Pero xlaca'n tū' tamāchekxī a'nchī līmāpāxuhuīcan Dios.

³ Xlaca'n tū' taca'tzī a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuīt. Lā' chuntza' ixacstuca'n xlaca'n taputza ā'tāpātin a'nchī nacālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' tū' talimaklhtīni'ncu'tun a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuīt.

⁴ Dios nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntūn takalhlaka'ī' que Cristo māpūtaxtūnu'n, como Cristo xla', tlōkentaxtūkō'lh ixlīhuāk huan ley a'ntū ixla' Dios.

⁵ A'makapitzīn tatlōkentaxtūcu'tun huan ley como chuntza' tapuhuan que nacālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n. Makāntza' Moisés līchihuīna'lh de xlaca'n. Xla' hualh:

Palh kalhatin tlōkentaxtūkō' ixlīhuāk huan ley, xla' napūtaxtu.

⁶ Lā' a'yuj Moisés hualh chuntza', quina'n Dios quincāmāpānūni'nī'ta'nī' quintalaclē'i'ca'n como kalhlaka'ī'yāuj que Cristo quincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' ū'tza' māsu'yucan na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' que tū' tasqui'nī na'a'n catīhuā nac a'kapūn para nalīmin Cristo.

⁷ Lā' tū' tasqui'nī catīhuā na'a'n a'nlhā tahui'lāna'ncha' huan nīnī'n lā' nalīmin Cristo, como xla' lakahuanchokonī'ttza'.

⁸ Ixtachihuīn Dios huan:

Tū' jicslīhua' naca'tzīcan a'ntū ixlīstu'ncua' a'nchī cālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n

tachi'xcuhuī't.

Hui'xina'n pāstacnī'ta'ntit lā' līchihuīna'nī'ta'ntit de huā'mā.

Lā' ū'tza' huā'mā' huan tachihuīn a'ntū icmāsu'yu lā' a'ntūn tasqui'nī nakalhlaka'ī'can palh stu'ncua'.
9 Lā' chuntza' palh huanāuj que Jesús ū'tza' quiMāpa'ksīni'ca'n lā' palh kalhlaka'ī'yāuj que stu'ncua' Dios mālakahuanīchokolh, chuntza' Dios naquincāmāpūtaxtūyāni'.

10 Palh kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' palh cāhuaniyāuj ā'makapitzīn palh kalhlaka'ī'yāuj, chuntza' Dios quincāmāpūtaxtūyāni' lā' Dios quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

11 Chuntza' ixlīstu'ncua'. Ixtachihuīn Dios huan: Xlaca'n a'ntīn talipāhuan xla', tū' xmān chu tlakaj catitalipāhuanli.

12 A'cxtim a'nhī natalipūtaxtu xlaca'n a'ntī israelitas lā' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Dios xmān kalhatin. Lā' xla' lej cālakalhu'man ixlihuākca'n a'ntīn tasqui'nī Dios que nacāmaktāya.

13 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixlīhuākca'n a'ntī natasqui'nī' huan Māpa'ksīni' Cristo que nacāmāpūtaxtū, xlaca'n ixlihuākca'n natapūtaxtukō'.

14 Nīn tintī' tzē nasqui'nī' Dios que namāpūtaxtū palh xla' tū' lipāhuan Cristo. Lā' nīn tintī' tzē lipāhuan xla' palh tūna'j ca'tzī nīn tuntū' de Cristo. Lā' nīn tintī' tzē naca'tzī huā'mā' palh tintī' catimāsu'ni'lh.

15 Lā' nīn tintī' tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh tū' Dios namacā'nācha'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lej tzey a'xni'ca' min kalhatin a'ntī namāsu'yu
huan xatzey tachihuīn a'ntū ixla' Dios.

16 Lā' a'yuj cāmāsu'ni'canī't huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, ā'makapitzīn tū' takalhlaka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Isaías huanilh Dios:

Quimāpa'ksīni', nīn tintī' kalhlaka'ī'cu'tun a'ntū icmāsu'yu.

17 Lā' makapitzīn takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua', como ixtakaxmatnī't huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' a'ntū līchihuīna'n Cristo.

18 Quit iccākalhasqui'nīyāni': ¿Chu stu'ncua' que huan israelitas tū' takaxmatnī't huan xatzey tachihuīn? Ixlīstu'ncua' takaxmatnī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lakachu cākaxmatcan ixtachihuīnca'n a'ntī Dios cāmacā'nī't.

A'kuhankō'nī't na ixlīhuāk quilhtamacuj a'ntūn tamāsu'yu.

19 Huan israelitas tūla tahuan que tū' tamāchekxī huan xatzey tachihuīn, como xlaca'n a'ntīn tū' israelitas, xlaca'n tamāchekxī. Lā' ū'tza' huā'mā' lītzo'kli Moisés a'nlhā xla' tzo'kli a'ntū Dios cāhuanilh huan israelitas:

Na'iccāsicua'lanālī a'ntīn tū' israelitas.

Lā' ū'tza' nacālīlakca'tzani'yātit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālīmakā'kchā'nāni' hui'xina'n ixpālacata lakatin tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' lej taca'tzī.

20 Lā' nā Isaías xa'nca tzo'kli a'nchī Dios hualh:

Xlaca'n chuhua'j taca'tzilhtza' a'ntīn tū' ixquintaputza.

Cāmāsu'ni'ca xlaca'n de quimpālacata xlaca'n a'ntīn tū' ixtakalha'squi'nīni'n por quimpālacata.

21 Lā' Dios huampā ixpālacata huan israelitas:

Lakaliyān   xa'iccāta'sani'
 tachi'xcuhuī't a'ntī xalacxumpi lā' tū'
 ixquinta'a'kahuāna'ni'cu'tun.

11

Makapitzīn israelitas cāmāpūtaxtūcanī'ttza'

¹ Tū' capuhua'ntit que Dios cālakmaka'nkō'nī't huan israelitas. Māni' quit israelita. Abraham quimpap. Quit de ixtachi'xcuhuī't Benjamín a'ntī xala' makāntza' ixuanī't.

² Dios tū' cālakmaka'nī't ixtachi'xcuhuī't a'ntīn cālacsaci makāntza'. Hui'xina'n ca'tzīyātit a'ntūn tatzo'kni' na ixtāchihuīn Dios a'ncchī Elías cālē'ksa'nīnlh huan israelitas a'xni'ca' ixkalhtō'ka'ni'mā' Dios.

³ Xla' hualh:
 QuiMāpa'ksīni' Dios, cāmaknīkō'canī't ixlīhuākca'n mi'a'cta'sana'nī'n.

Lā' cāmā'kā'nīkō'canī't ixlīhuāk huan altares a'nlhā ixui'līni'ca'na' huan lē'ksajuī'n.

Lā' ā'xmān quit ictachokonī't.

Lā' nā quimaknīcu'tuncan quit.

⁴ Lā' Dios kaltilh lā' huanīlh:
 A'lakatojon mil de chi'xcuhuī'n quintitachokoni'.
 Lā' xlaca'n tū' tataquilhpūtani'nī't huan ídolo a'ntū huanican Baal.

⁵ Lā' chuhua'j pātle'kemā' chu a'cxtim. Xmān makapitzīn israelitas takalhlaka'i'nī't. Dios cālacsaci nī't como xla' lakalhu'manīni'n.

⁶ Dios cālacsaci lā' tū' por ixpālacata xlaca'n ixtatlahuanī't catūhuā a'ntūn tzey. Dios cātlahuani'lh lakatin talakalhu'mān. Lakatin talakalhu'mān xla' tū' hua'chi lakatin tatlaj. Dios ixcālakalhu'manī't lā' ū'tza' cālīlacsaci.

⁷ Huan israelitas ixtaputza a'ncħi ixcalimapānūni'ca ixtalaclē'i'ca'n. Lā' tū' lej lhūhua' de xlaca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n. Lā' xlaca'n ū'tunu'n a'ntī Dios cālacsacnīt. A'makapitzin más lacxumpi talalh.

⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Hua'chilh Dios cāmālhtatīlh como xlaca'n tū' tamāchekxī a'ntū xastu'ncua'.

Hua'chilh tū' tzey ixlakastapunca'n lā'ixa'ka'xko'lhca'n como tū' tamāchekxī a'ntū cāhuanicán lā' nīn a'ntūn talaktzī'n.

Lā' nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā David hualh:

A'ntū talipāhuan xlaca'n, ū'tza' nala hua'chi lakatin a'ksuj a'ntū nacāpūchi'pacan lā' nala hua'chi lakatin chihuix a'ntū natapū'a'kche'kxla.

Lā' Dios nacāmāpātīnī.

¹⁰ Lā' natatalakatzī' lā' chuntza' tū' catitalac-ahuāna'lh.

Lā' lej natapātīni'n hua'chi a'ntīn talē'n lej tzinca ixtacu'ca'ca'n.

A'ntīn tū' israelitas nā xlaca'n nā tzē nacāmāpūtaxtūcan

¹¹ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n que Dios tū' cālakmaka'lh huan israelitas para pō'ktu. Como huan israelitas tū' takalhlaka'i'cu'tulh, chuntza' Dios cāmāpūtaxtūlh a'ntīn tū' israelitas. Dios lacasqui'n que huan israelitas natalilakca'tzani' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas como xlaca'n ixtachi'xcuhuīttza' Dios. Lā' chuntza' huan israelitas nā natakalhlaka'i'cu'tun.

¹² Lā' a'xnī'ca' huan israelitas tū' ta'a'kuhauāna'nī'cu'tulh Dios, chuntza' Dios cāsicua'lanālīlh xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā'

a'xni'ca' huan israelitas nata'a'kahuāna'ni'pala, Dios ā'chulā' nacāsicua'lanālī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't.

¹³ Chuhua'j na'iccāhuaniyāni' catūhuā hui'xina'n a'ntūn tū' israelitas. Dios quilimāmacū'ni't na'iccāmāsuni'yāni' huan xatzey tachihuīn. Lā' quit ictlahuacu'tun a'ntūn quilimāmacū'lh.

¹⁴ Quit iclacasqui'n que quintā'israelitas natalak-tzī'n a'nchī Dios cāsicua'lanālīmā' ā'makapitzīn lā' ū'tza' natalīpūtaxtucu'tun nā xlaca'n.

¹⁵ A'xni'ca' Dios cālakmaka'lh huan israelitas, ixamigos cātlahualh a'ntūn tū' israelitas. Lā' a'xni'ca' huan israelitas natatā'tapa'ksīpala con Dios, huā'mā' lej tzey nala, hua'chilh xlaca'n talakahuanchokopalanī't.

¹⁶ Palh macstina'j huan tasquit tzey lā' chuntza' ixtalhūhuā't nā tzey. Lā' palh ixtankāxē'k kantin qui'hui' lactzey, nā ixpekenī'n tzey. Nā chuntza' huan israelitas. Quinapapana'ca'n quina'n israelitas ixtatā'tapa'ksī Dios, lā' nā chuntza' I'xū'yātā'natna'ca'n nā natatā'tapa'ksī Dios.

¹⁷ Huan israelitas hua'chi ixpekenī'n kantūn qui'hui'. Lā' huan ixpekenī'n a'ntū cācā'tēcanī't, xlaca'n hua'chi huan israelitas a'ntī cālakmaka'lh Dios. Lā' hui'xina'n a'ntūn tū' israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n kantin qui'hui' a'ntū xacimarrón. Lā' hua'chilh ixcā'injertarlīcanī't ixpekenī'n huan qui'hui' cimarrón a'nlhā cācā'tēcanī't. Lā' huan ixpekenī'n a'ntū cā'injertarlīcanī't talīstaca por huan xaxcān a'ntū ka'lhī huan xatankāxē'k. Lā' nā chuntza' hui'xina'n a'ntūn tū' israelitas. Dios cāsicua'lanālīyāni' hui'xina'n a'cxtim con huan israelitas.

18 Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, tū' calika'tla'jca'tzītit por huan ixpekenī'n a'ntū cācā'tēcanī't. ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que ixtankāxē'k qui'hui' ū'tza' a'ntū makastaca huan ixpekenī'n? Huan ixpekenī'n a'ntū cālī'injertarlīcanī't tūla makastaca ixtankāxē'k huan qui'hui'.

19 Chō'la nahuanā'tit hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas: "Dios ixlacasqui'n palh natā'tapa'ksīyāuj xla'. Lā' ū'tza' cālīlakmaka'lh huan israelitas". Huā'mā' hua'chilh ixcācā'tēni'kō'lh ixpekenī'n huan qui'hui', como cā'injertarlīcu'tulh ā'makapitzīn.

20 Tū' chuntza'. Xlaca'n tū' takalhlaka'i'lh lā' ū'tza' cālīlakmaka'lh Dios. Hui'xina'n kalhlaka'i'yā'tit lā' ū'tza' Dios tū' cālīlakmaka'nī'ta'ni' hui'xina'n. U'tza' tū' tilika'tla'jca'tzīyā'tit. Xa'nca calatā'kchokotit.

21 Dios cālakmaka'lh huan israelitas a'ntī hua'chi huan ixpekenī'n a'ntū ixyā nac qui'hui'. Lā' Dios nā tzē nacālakmaka'nāni' hui'xina'n a'ntī hua'chi ixpekenī'n a'ntūn cā'injertarlīcanī't.

22 Chuntza' tasu'yu que Dios lej lakalhu'mana'n lā' nā nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tatlahua talacle'i'. Cāmāpātīnīl huan israelitas a'ntīn tū' takalhlaka'i'lh. Lā' hui'xina'n cālakalhu'manāni' līhuan kalhlaka'i'yā'tit. Lā' palh makxtekā'tit de kalhlaka'i'yā'tit, Dios nacālakmaka'nāni' chuntza' hua'chi kalhatin chi'xcu' cā'maka'n ixpeken qui'hui'.

23 Lā' huan israelitas, palh nā takalhlaka'i'cu'tuntza', Dios nacālaktzī'n hua'chi ixtachi'xcuhuī't huampala. Chuntza' hua'chilh Dios cā'injertarlīpala a'nīhā ixtayāna' xapū'la.

24 Tū' jicslīhua' cā'injertarlīpalacan huan ixpekenī'n a'ntū ixcācā'tēcanī'ttza'. Más jicslīhua'

cā'injertarlīcan huan ixpekenī'n ā'makapitzīn qui'hui'. Lā' huan israelitas, xlaca'n hua'chi ixpekenī'n qui'hui' a'ntū lanān ixtayāna'.

Huan israelitas natakalhlaka'i Cristo

25 Tā'timīn iclacasqui'n que caca'tzītit catūhuā a'ntū tūna'j lakapascan. Lā' chuntza' a'xni'ca' naca'tzīyā'tit huā'mā', tū' naka'tla'jca'tzīyā'tit. U'tza' huā'mā' a'ntū iccāhuanicu'tunāni': A'makapitzīn israelitas lacxumpi lā' tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' xlaca'n tū' catitalalh chuntza' para pō'ktu. Lā' a'xni'ca' natakalhlaka'i lhūhua' a'ntūn tū' israelitas, lā' a'xni'ca' huan israelitas nā natakalhlaka'i nā xlaca'n.

26 Lā' Dios nacāmāpūtuxtūkō' ixlīhuākca'n huan israelitas a'ntī natakalhlaka'i'. Tatzo'kni' na ix-tachihuīn Dios:

Huan Māpūtaxtūnu' naminācha' nac Síon.

Lā' nacāxapani' ixtalaclē'i'ca'n huan israelitas, ī'xū'yātā'natna' Jacob.

27 Quit na'iccāmāsputūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n lā' chuntza' na'ictlōkentaxtū a'ntū iccāhuanilh makāntza'.

Chuntza' hualh Dios.

28 Como huan israelitas tū' takalhlaka'i'cu'tulh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, talalh ixtā'ca'tza Dios. Lā' como xlaca'n tū' takaxmatcu'tun ixpālacata Jesucristo, chuntza' cātamāca'tzīnīni' hui'xina'n a'ntūn tū' israelitas. Dios cāpāxqui'cus huan israelitas, como makāntza' calacsaci lī'xū'yāpapna'ca'n para que natala ixtachi'xcuhuī't.

29 Lā' Dios tū' xtāpalī ixtapāstacna'. Ixlīhuākca'n a'ntū cālacsacnī't xla' nacāsicua'lānālī.

30 Como huan israelitas tū' takalhlaka'i'cu'tulh, chuntza' hui'xina'n cātamāsu'ni'ni' ixtachihuīn

Dios. Lā' a'yuj xapū'la hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'tit, chuhua'j cālakalhu'manāni' Dios lā' cāmāpūtaxtūnī'ta'ni'.

³¹ Lā' chuntza' hua'chi Dios cālakalhu'manāni' hui'xina'n, nā chuntza' nacālakalhu'man huan israelitas a'yuj chuhua'j tūna'j takalhlaka'ī'.

³² Dios māsu'yunī't que ixlīhuāk huan tachi'xcuhuī't tako'lhī ixtalaclē'i'ca'n lā' tū' takalhlaka'ī'nī't. Chuntza' tlahualh, como ixlacasqui'n que xlaca'n ixtaca'tzīlh palh xla' cālakalhu'mankō' ixlīhuākca'n.

³³ Dios ca'tzīkō' ixlīhuāk lā' lej māchekxī ixlīhuāk. Quina'n tūla māchekxīyāuj a'ntū Dios līhui'lī lā' a'ntū tlahuua.

³⁴ Nīn tintī' ca'tzī a'nchī puhuan Dios. Lā' nīn tintī' tzē nahuanī a'ntū natlahua Dios.

³⁵ Palh namaxquī'yāuj Dios catūhuā, tūla nahuanāuj que Dios quincālaclē'ni'yāni'.

³⁶ Dios tlahuakō'nī't ixlīhuāk. Dios mā'a'nanīkō'lh ixlīhuāk. Huāk ixla'. Para pō'ktu camāka'tlī'ca Dios.

12

Tasqui'nī natamacamāstā'yāuj con Dios

¹ Tā'timīn, Dios lej quincālakalhu'manī'ta'ni'. U'tza' iccālīsquī'ni'yāni' que catamacamāstātit con Dios. Lā' chuntza' hui'xina'n nala'yā'tit hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū a'ksajuī'can Dios, a'yuj xalakahuan-cus hui'xina'n. U'tza' huā'mā' lē'ksajna' a'ntū līpāxuhua Dios. Chuntza' nalīmācā'tanī'yā'tit Dios.

² Tū' calatā'kchokotit hua'chi talatlā'huan a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj. Camakxtekit que Dios naxtāpalī mintapāstacna'ca'n. Chuntza' tzē

namāchekxī'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n que natlahua'yā'tit. Lā' chuntza' tzē natlahua'yā'tit a'ntūn tzey lā' a'ntū nalipāxuhua Dios.

³ Dios, como xla' lej lakalhu'mana'n, quilimāmacū'lh na'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' tzē na'iccālihuaniyāni' huā'mā'. Tū' tika'tla'jca'tzīyā'tit. Capāstactit a'nchī hua'nī'ta'ntit chā'tunu' de hui'xina'n, chu a'nchī mintascujūtca'n a'ntū Dios cāmaxqui'nī'ta'ni'.

⁴ Quimacnica'n lhūhua' tāstuca a'yuj xmān lakatin macni'. Lā' lakatunu' de xlaca'n xtuncnu' ixlītlōtca'n.

⁵ Lā' nā chuntza' quina'n a'ntī kalhlaka'i'yāuj Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n lā' quina'n chu lakatin tā'lanī'ta'uj con Cristo. Lā' lāmaclacasqui'nāuj chā'tunu' de quina'n para nalāmaktāyayāuj.

⁶ Lā' kalhatunu' ka'lhī ixlītlōt chu a'nchī Dios quincāmaxqui'nī'ta'ni' chā'tunu'. Lā' xlaca'n a'ntī ixā'cta'sana'nī'n Dios, catamāsu'yulh xmān a'ntū Dios cāhuanī.

⁷ Lā' a'ntīn tamaktāya huan ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'i', xa'nca catatlahualh. Lā' a'ntīn tahuanile'n ā'makapitzīn nā xa'nca catatlahualh.

⁸ Lā' a'ntīn tamāsu'ni' ā'makapitzīn nā xa'nca catamāsu'ni'lh. Lā' a'ntīn tamaxqui' tumīn huan pobresni', tū' catatampi'lhīni'lh. Lā' a'ntī xanapuxcu'nu' de huan tā'timīn, catatlōkentaxtūlh a'ntū cālīmāmacū'canī't. Lā' a'ntīn tamaktāya ā'makapitzīn a'ntīn talakaputza catatlahualh con tapāxuhuān.

Tasqui'nī que līlacatejtin natalatā'kchoko a'ntīn takalhlaka'i'

9 Lā' milīhuākca'n hui'xina'n xa'nca nacāpāxqui'yā'tit ā'makapitzīn. Lā' nataxtun-quiyā'tit de a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey.

10 Lā' nalāpāxqui'yā'tit como hui'xina'n lītā'timīn como tapa'ksiyā'tit con Cristo. Lā' nacā'a'cnīni'ni'yā'tit ā'makapitzīn lā' tū' nala'yā'tit hua'chi xlaca'n a'ntī xmān taka'lhīmā'na hasta que nacā'a'cnīni'ni'can.

11 Lā' xa'nca nascujā'tit lā' tū' tilhquititni'nā'tit. Lā' natā'scujā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo con tapāxuhuān.

12 Lā' napāxuhua'yā'tit como ca'tzīyā'tit que Dios nacāsicua'lānlīyāni'. Lā' napātīni'nā'tit a'yuj nacāpātle'keni'yāni' a'ntū jicslihua'. Lā' tū' namakxtekā'tit de nakalhtō'ka'yā'tit.

13 Lā' palh huan tā'timīn cāsputni' catūhuā, nacāmaktāya'yā'tit. Lā' nacāmānū'yā'tit na minchicca'n a'ntīn tamimā'nā'ncha' de makat.

14 Lā' nasqui'ni'yā'tit Dios que nacāsicua'lānlī xlaca'n a'ntīn cātamacaputzayāni'. Lā' tū' nasqui'nā'tit que nacāpātle'keni' a'ntūn tū' tzey.

15 Lā' nacātā'pāxuhua'yā'tit xlaca'n a'ntīn tapāxuhua. Lā' nacātā'calhua'nā'tit a'ntīn tacalhuan.

16 Lā' chu lakatin tapāstacna' naka'lhī'yā'tit. Lā' tū' tika'tla'jca'tzīyā'tit. Lā' nacātā'latā'kchokoyā'tit xlaca'n a'ntīn catīhuāyā tachi'xcuhuī't. Lā' tū' tipuhua'nā'tit que hui'xina'n lej ca'tzīyā'tit.

17 Lā' palh kalhatin nacātlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n tū' titlahua'ni'yā'tit chuntza'. Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't.

18 Lā' lej xa'nca nalīputzayā'tit a'nchī nalīla'yā'tit ixamigoca'n ā'makapitzīn.

19 Tā'timīn, tū' ticātlahuani'yā'tit a'ntūn tū' tzey palh chuntza' cātatlahuani'yāni' hui'xina'n. Namakxtekā'tit que xmān Dios nacāmāpātīnī. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xmān quit tzē na'iccāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

Natamāpala con quit, hualh quiMāpa'ksīni'ca'n Dios.

20 Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh mintā'ca'tza tzincsa, camā'hui'.

Lā' palh kalhputī, cama'xqui' xcān.

Lā' chuntza' xla' nalīmāxana'n a'ntūn tlahuani'nī'ta'ni'.

21 Tū' namakxtekā'tit que nacātlajayāni' a'ntūn tū' tzey. Natlahua'yā'tit xmān a'ntūn tzey lā' chuntza' nalītlajayā'tit antūn tū' tzey.

13

1 Tasqui'nī que milīhuākca'n na'a'kahuāna'nī'yā'tit huan pūchihuīna'nī'n. Dios cāhui'līnī't hua'chi pūchihuīna'nī'n. Lā' palh tū' cahuā Dios ixcāmaxquī'lh līmāpa'ksīn, xlaca'n tūlalh ixtamāpa'ksīnī'lh.

2 A'ntīn tatā'lāsta'la huan pūchihuīna'nī'n, xlaca'n chuntza' tatā'lāsta'la Dios. Lā' xlaca'n natamāpala con Dios.

3 Lā' a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, xlaca'n tū' catitajicua'nī'lh huan pūchihuīna'nī'n. Xmān xlaca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xlaca'n tajicua'nī' huan pūchihuīna'nī'n. Lā' palh hui'xina'n tū' cājicua'nī'cu'tunā'tit huan

pūchihuīna'nī'n, līlilatejtin nalatā'kchokoyā'tit lā' chuntza' natahuān que hui'xina'n lactzey.

4 Huan pūchihuīna'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn como Dios cālīmāmacū'nī't para nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlahuā'yā'tit a'ntūn tū' tzey, najicua'ni'yā'tit como xlaca'n tzē nacātamāpātīnīyāni'. Dios cāmaxquī'nī't līmāpa'ksīn para nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

5 Lā' ū'tza' lītasqui'nī nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit huan pūchihuīna'nī'n. Lā' tū' xmān por ixpālacata xlaca'n nacātamāpātīnīyāni'. Tasqui'nī nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit como ca'tzīyā'tit mē'cstuca'n que ū'tza' tasqui'nī natlahua'yā'tit.

6 Lā' nā tasqui'nī namāpala'yā'tit impuestos. Huan pūchihuīna'nī'n a'ntīn tatlōkentaxtū ixlītlōtca'n, xlaca'n chuntza' tatlahua a'ntū Dios lacasqui'n.

7 Lā' chuntza' camāpala'tit ixlīhuāk a'ntū la-clīpinā'tit. Camāpala'tit huan impuestos lā' cuotas. Cacā'a'kahuāna'ni'tit lā' cacā'a'cnīni'ni'tit a'ntīn tamāpa'ksīni'n.

8 Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzīn, cacāmāpalani'tit. Tū' camakxtektit de lāpāxquī'yā'tit. A'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' xlaca'n talītlōkentaxtū ixley Dios.

9 Ixley Dios huan chuntza':
 Tū' namakpuscātīni'na'.
 Tū' namaknīni'na'.
 Tū' naka'lhāna'na'.
 Tū' nali'a'ksa'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua.
 Tū' nalakca'tza'na' a'ntū ixla' ā'chā'tin.
 Lā' a'nan ā'lakatin līmāpa'ksīn a'ntū huan:

Lā' chu a'nchī pāxqui'ca'na' mē'cstu, nā chuntza' cacāpāxqui' huan ā'makapitzīn.

Lā' kalhatin a'ntīn tlahuā huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tlōkentaxtū huāk huā'mā' līmāpa'ksīn lā' nā ā'makapitzīn līmāpa'ksīn a'ntū a'nan.

10 Palh kalhatin chi'xcu' pāxqui' ā'chā'tin, chuntza' tūla tlahuani' a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' a'ntīn tapāxqui' ā'makapitzīn, chuntza' talītlōkentaxtūkō' ixlīhuāk ixley Dios.

11 Ixlīhuāk huā'mā' natlahua'yātit como ca'tzīyātit que chuhua'j ā'chulā' tasqui'nī na'a'kuahuāna'ni'yātit Dios. Lej skalalh natahui'la'yātit como namin huan chi'chini' a'xni'ca' Cristo naquincālē'nāni' nac a'kapūn. Lā' tū'tza' makān huan chi'chini' hua'chi a'xni'ca' pū'la kalhlaka'i'uj.

12 Palaj namin huan chi'chini' a'xni'ca' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chilh xkakamā'tza' como palaj namin huā'mā' chi'chini'. U'tza' calīmakxtekui natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' catlahuáuj hua'chi tatlahua xlaca'n a'ntīn talatlā'huan de tzī'sa. Catlahuáuj a'ntūn tzey chuntza' hua'chi xlaca'n a'ntīn talatlā'huan a'nlhā xkaka.

13 Lā' xa'nca natalā'kchokoyāuj hua'chi tasqui'nī. Lā' tuntū' natlahuayāuj a'ntū naliīmāxana'nāuj palh naquincālaktzī'nāni' catihuā. Tū' ticālīpāxuhuayāuj a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' tika'chīyāuj. Lā' tū' timakpuscātīni'nāuj. Lā' tū' titlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan. Lā' tū' tilāsta'layāuj. Lā' tū' tilakca'tzanāuj.

14 Lā' calīhui'lītit maksca'tā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' tū' catlahua'tit mintapāstacna'ca'n

a'ntū xako'hua'jua'.

14

Tū' tzey palh cālē'ksa'nāuj ā'makapitzīn tā'timīn

¹ A'yuj makapitzīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī como tūna'j xa'nca tamāchekxī, hui'xina'n līpāxūj cacāmakxtektit natatanū a'nlhā takēxtimī'yā'tit hui'xina'n. Lā' tū' ticātā'lā'hua'ni'yā'tit xlaca'n por ixpālacata a'ntūn tūna'j xa'nca tamāchekxī xlaca'n.

² A'makapitzīn tapuhuan que tzē natahua' ixlīhuāk catūhuā. Lā' ā'makapitzīn a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī, xlaca'n tapuhuan que tū' tzey hua'can quinīt.

³ Hui'xina'n a'ntī hua'yā'tit ixlīhuāk catūhuā, tū' cālakmaka'ntit a'ntīn tū' tahua' quinīt. Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' hua'yā'tit quinīt, tū' ticālīchihuīna'nā'tit xlaca'n a'ntīn tahua' quinīt. Dios cālaca'ī'yāni' milīhuākca'n.

⁴ Tū' quimaca'tzica'n a'nchī scuja huan ixmozo ā'kalhatin chi'xcu'. Xmān a'ntī māpa'ksī tzē nahuan palh tzey o palh tū' tzey a'nchī scuja ixmozo. Lā' nā chuntza' a'ntīn tatapa'ksī con Dios, xmān Dios ca'tzī a'nchī talilatlā'huan xlaca'n. Dios cāmaktāya, lā' chuntza' xlaca'n tū' caticāmālaclē'nīlh Dios.

⁵ A'makapitzīn tā'timīn tamaaclacā'ni' lakatin chi'chini'. A'makapitzīn tapuhuan que ixlīhuāk huan chi'chini' chu lakatin. Capāstactit chā'tunu' de hui'xina'n a'ntū xatzey lā' ū'tza' catlahua'tit chā'tunu'.

⁶ A'ntīn tamaaclacā'ni' lakatin chi'chini', xlaca'n ū'tza' talīmaaclacā'ni'cu'tun Dios. Lā' nā a'ntīn tahua' quinīt, xlaca'n ū'tza' talīmaaclacā'ni'cu'tun Dios como tamaxqui' pāxcatca'tzī Dios por huan

līhua't. Lā' a'ntīn tū' tahua' quinīt, nā xlaca'n chuntza' tamaclacā'ni'cu'tun Dios, lā' nā tamaxqui' pāxcatca'tzī Dios.

7 Līhuan lahui'lāna'uj nac quilhtamacuj, tū' tlahuayāuj xmān a'ntū quina'n puhuanāuj. Lā' tū' nīyāuj a'xni'ca' quina'n lacasqui'nāuj.

8 Līhuan lahui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtapuhuān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' nīyāuj chu a'nc'hī ixtapuhuān. Quina'n tapa'ksīyāuj con Cristo, a'yuj lakahuancus quina'n lā' a'yuj xanīntza' quina'n.

9 Como Cristo nīlh lā' nā lakahuanchokolh, chuntza' tzē nacāmāpa'ksī xlaca'n a'ntī xalakahuan lā' xlaca'n a'ntī tanīnī'ttza'.

10 Lā' chuntza' tū' tzey palh kalhatin nacālīchihuīna'n ā'makapitzīn tā'timīn. Lā' tū' tzey palh kalhatin nacālakmaka'n ā'makapitzīn tā'timīn. Quilīhuākca'n quina'n natāyakō'yāuj na ixlacapūn Cristo lā' xla' ū'tza' a'ntī naquincājuzgarlīyāni'.

11 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
QuiMāpa'ksīni'ca'n huan: "Stu'ncua' a'ntū icuan.

Stu'ncua' ixlīhuāk naquintatatzokostani'kō'.

Lā' ixlīhuākca'n natahuan palh quit Dios".

12 Lā' chuntza' quilīhuākca'n nakalhtīyāuj Dios por ixlīhuāk a'ntūn tlahuani'ta'uj.

Tū' tzey palh namātonkopūyāuj ā'kalhatin quintā'tinca'n

13 Lā' chuntza' tū'tza' calālē'ksa'ntit. Xatzey calīhui'lītit que tū' natlahua'yātit a'ntū nalītatonkopū ā'kalhatin.

14 Como quit ictapa'ksī con Cristo, quit xa'nca icca'tzī que ixlīhuāk huan līhua't huāk tzey. Lā' a'yuj chuntza' icpuhuan, quit icuan que ā'kalhatin

tlahua a'ntūn tū' tzey palh hua' catūhuā a'ntū māni' xla' puhuan que tū' tzey na ixlacapūn Dios.

15 Hui'xina'n tū' cahua'tit quinīt palh ū'tza' nalītamakchuyī kalhatin de quintā'tinca'n, como xla' napuhuan que tū' tzey a'ntū tlahua'yātit. Lā' como pāxquī'yātit huan quintā'tinca'n, xatzey tū' natlahua'yātit a'ntū xla' napuhuan que tū' tzey. Cristo nīlh nā por xla', lā' tū' xmān por hui'xina'n. U'tza' tuntū' tilīhua'yātit hui'xina'n a'ntū nalītaspi'tpala ā'kalhatin na ixtej Dios.

16 A'yuj hui'xina'n ca'tzīyātit que huāk tzey a'ntū tlahua'yātit, tū' catlahua'tit a'ntū ā'makapitzīn tapuhuan palh tū' tzey.

17 Quina'n, como tapa'ksīyāuj con Dios, tū' lej tipāstacāuj a'ntū hua'can. A'ntū más tasqui'nī ū'tza' huā'mā': Līlilatejtin nalata'kchokoyāujtit lā' ca'cs nalatahui'layāuj lā' naka'līhīyāuj tapāxuhuān como huan Espíritu Santo quincātā'lahui'lāni'.

18 A'ntī chuntza' ta'a'kahuāna'ni' Cristo, chuntza' talīmāpāxuhuī Dios. Lā' nahuancan que xa'nca talatlā'huan.

19 Ca'cs nalatahui'layāuj. Lā' nalāmaktāyayāuj lā' ā'chulā' na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios.

20 Tū' nalactlahua'yātit a'ntū Dios tlahualh. Tzēlasā' chuntza' tlahua'yātit a'xni'ca' hua'yātit a'ntūn tapuhuan ā'makapitzīn que tū' līmakuan. Ixlīhuāk huan līhua't tzey na ixlacapūn Dios. Lā' tzē nahua'yāuj ixlīhuāk. Xmān tūla nahua'yāuj ā'tāpātin palh por ū'tza' nalītatonkopū kalhatin quintā'tinca'n.

21 Xatzey tū' nahua'yāuj quinīt lā' tū' nahua'yāuj vino, lā' nīn tuntū' natlahuayāuj ā'catūhuā palh por ū'tza' nalītatonkopū kalhatin quintā'tinca'n.

22 Palh kalhatin de hui'xina'n puhuan palh tzey na ixlacapūn Dios que nahua' ixlīhuāk catūhuā, xla' ixa'cstu tzē'k caca'tzilh. Lā' tū' tilāsta'la'yā'tit por huanmā'. Līpāxūj tahui'lāna' a'ntīn taca'tzī que xa'nca talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān Dios.

23 Lā' a'ntīn tahua' catūhuā, a'yuj māni' xlaca'n tapuhuan que tū' tzey hua'can, chuntza' xlaca'n tatlahua ixtalaclē'i'ca'n. Palh kalhatin chi'xcu' tlahuā catūhuā a'ntū māni' xla' puhuan que tū' tzey na ixlacapūn Dios, chuntza' tlahuā ixtalaclē'i' huanmā' chi'xcu'.

15

*Tasqui'nī natlahuayāuj a'ntū natalīpāxuhua
ā'makapitzīn tā'timīn*

1 Quina'n a'ntīn xa'ncatza' kalhlaka'i'yāuj, nacāmaktāyayāuj xlaca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'i' como tūna'j xa'nca tamāchekxī. Tū' xmān napuhuanāuj a'ntū lacasqui'nāuj quina'n.

2 Quina'n natlahuayāuj a'ntū natalīpāxuhua huan ā'makapitzīn quintā'timīnca'n lā' chuntza' nacāmaktāyayāuj lā' chuntza' ā'chulā' natakalhlaka'i'.

3 Lā' nīn Cristo tū' ixtlahua xmān a'ntū xla' ixlacasqui'n. U'tza' līpātīn'ilh xla'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū Cristo huanilh Dios: A'ntīn talakmaka'nāni', nā quit quintalakmaka'n.

4 Ixlīhuāk a'ntūn tzo'kca makāntza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'ni'yāni' a'ntūn Dios lacasqui'n que naca'tzīyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. Lā' quincāmaktāyayāni' para napātīyāuj a'ntū quincātapātle'keni'yāni'. Lā' quincāmāca'tzīnīyāni' que na'a'nāuj nac a'kapūn.

5 Dios ū'tza' a'ntīn quincāmāko'xaka'tlī'yāni' lā' quincāmaktāyayāni' para natāyani'yāuj. Dios cacāmaktāyani' hui'xina'n para que chu lakatin nala mintapāstacna'ca'n chu a'nchī ixtapuhuān Cristo Jesús.

6 Chuntza' milīhuākca'n tzē a'cxtim namācā'tanī'yātit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Huan xatzey tachihuīn cāmāca'tzīnlca nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas

7 Lā' huixina'n calālaktzī'ntit hua'chi lītā'timīn como tapa'ksiyātit con Cristo. Lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios.

8 Jesucristo a'xni'ca' milh nac quilhtamacuj, ixcāmāsu'ni' huan israelitas que Dios tlōkentaxtū a'ntū huan. Chuntza' māsu'yulh Cristo, como xla' tlōkentaxtūlh a'ntū Dios ixcāhuaninī't makāntza' quinapapana'ca'n. Lā' chuntza' lītasu'yu que Dios tlōkentaxtū a'ntū huan.

9 Lā' nā Cristo lacasqui'lh que natatapa'ksī con Dios nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas lā' nā xlaca'n natamaxqui' pāxcatca'tzī Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Cristo huanilh Dios: Quit na'icmāka'tlī'yāni' na ixlacihni'ca'n xlaca'n a'ntīn tū' israelitas.

Lā' na'ictlī' palh hui'x lej tzey.

10 Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Cacātā'pāxuhua'tit con ixtachi'xcuhuī't Dios, hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas.

11 Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Camāka'tlī'tit huan Māpa'ksīni' milīhuākca'n a'ntīn tū' israelitas.

Catamāka'tlī'lh ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't.

12 Lā' nā tatzo'kni' a'nlhā huan Isaías: Namin kalhatin ī'xū'yātā'nat Isaí.

Lā' xla' nacāmāpa'ksī a'ntīn tū' israelitas.

Lā' xlaca'n natakalhlaka'ī que xla' nacāmāpūtaxtū.

¹³ Dios ū'tza' a'ntī quincāmāca'tzīnīyāni' que xla' naquincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' como hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, lā' Dios ā'chulā' lej cacāmaxqui'ni' tapāxuhuān lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' huan Espíritu Santo cacāmāca'tzīnīni' que Dios natlōkentaxtū a'ntū huanī't.

¹⁴ Quit xa'nca icca'tzī, tā'timīn, que hui'xina'n lej lactzēyā tachi'xcuhuī't. Lā' hui'xina'n xa'ncatza' ca'tzīyā'tit ixtachihuīn Dios. Lā' nā tzē nalāmāsca'tīyā'tit chā'tunu' de hui'xina'n.

¹⁵ Xmān xa'iccāmāpāstaquīcu'tunāni' hui'xina'n huā' tamā'na catūhuā a'ntū ictzo'knī't. Lā' como Dios quilimāmacū'lh huā'mā' lītlōt, quit tū' icjicua'nī't de na'iccātzo'knuni'yāni' lacastunc.

¹⁶ Dios quilacsaclí para na'ictā'scuja Jesucristo. Quilimāmacū'lh na'iccāmāca'tzīnī a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios quincāmāca'tzīnīni'. A'makapitzīn de xlaca'n takalhlaka'īnī't. Lā' huan Espíritu Santo cātlahuanī't ixtachi'xcuhuī't Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū icmaxqui' Dios. Lā' Dios chuntza' lej cālīpāxuhua.

¹⁷ Quit icmaxqui' pāxcatca'tzī Cristo Jesús, como quimaktāyanī't a'ntū Dios quilimāmacū'lh.

¹⁸ Quit na'iccāhuaniyāni' xmān a'ntū Cristo quimaktāyalh para na'ictlahua. Quit iccāmasu'ni'lh a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuhua'j xlaca'n tatlahua ixtapuhuān Dios.

¹⁹ Por ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo ixtlahuacan lē'cnīn. Lā' chuhua'j ictlōkentaxtūnī't a'ntū Dios

quilīmāmacū'lh. Iccāmāsu'ni'nī't xalanī'n nac Jerusalén huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Lā' lakachu icmāsu'yunī't hasta nac Ilírico.

20 Quit xa'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn a'ntīn tūna'j ixtaca'tzī nīn tuntū' ixpālacata Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit como tū' xa'icmāsu'yucu'tun a'nlhā ixmāsu'yunī'ttza'ā'chā'tin.

21 Lā' chuntza' ictlahuamā' chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntīn tūna'j cāhuanican de xla', xlaca'n nataca'tzī. Lā' a'ntīn tūna'j takaxmata, xlaca'n natamāchekxī.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

22 Lā' como quit xa'icmāsu'yutlā'huan, tūla xa'iccālaka'nāchāni', a'yuj lej maklhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'.

23 Lā' chuhua'j na'ica'nācha', como quit tū'tza' icka'lhī a'nlhā na'icmāsu'yu huā'tzā', lā' como lhūhua'tza' cā'ta iccālaka'ncu'tunī'ta'nchāni'.

24 A'xni'ca' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nāni' hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān ickalhachihuīna'ncu'tun macsti'na'j con hui'xina'n. Lā' ā'calīstān quit na'ica'mpala.

25 Pū'la na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macsti'na'j tumīn huan tā'timīn xalanī'n a'ntza'.

26 Huan tā'timīn xalanī'n nac estado de Macedonia lā' nac estado de Acaya, xlaca'n tamāstā'nī't tumīn, lā' tamacā'ni'cu'tun huan tā'timīn a'ntī lacpobres a'ntī xalanī'n nac Jerusalén.

27 Huā'mā' ū'tza' a'ntūn tatlahuacu'tulh xlaca'n xalanī'n nac Macedonia lā' nac Acaya. A'ntīn tū' israelitas tamaktāyacu'tun a'ntī israelitas. Chuntza' tzey como huan israelitas tamāca'tzīnīnī't a'nchī

natalīpūtaxtu. Lā' chuhua'j, a'ntīn tū' israelitas tzē natatā'i' a'ntūn takalhlaki.

²⁸ Lā' quit, a'xni'ca' na'ictlahuakō' huā'mā', a'xni'ca' na'icmāstā' huan tumīn, quit na'ica'n nac España. Lā' na'iccātēlaktzī'nāni' hui'xina'n.

²⁹ Lā' a'xni'ca' na'iccālakchā'nāni' hui'xina'n, quit icca'tzī que Cristo nacāsicua'lanālīyāni' hui'xina'n por ixpālacata a'ntū Cristo quīlīmāmacū' que na'iccāhuaniyāni'.

³⁰ Lā' chuhua'j tā'timīn, como hui'xina'n nā tā'tapa'ksīyā'tit Cristo, lā' como huan Espíritu Santo quincāmaktāyayāni' nalāpāxqui'yāuj, chuhua'j iccāsquini'yāni' que naquīlātā'kalhtō'ka'yāuj. Lā' casqui'ni'tit Dios por quit.

³¹ Casqui'ni'tit Dios que caquimaktaka'lhlí para que tuntū' naquintatlahuani' xalanī'n nac Judea a'ntīn tū' takalhlaka'i'. Lā' nā casqui'ntit que huan tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén caquintamaklhtīlh huan tumīn a'ntū na'iccālē'ni'.

³² Lā' chuntza', palh Dios lacasqui'n, quit na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclīpāxuhua. Lā' chuntza' nalāmāko'xaka'tlī'yāuj.

³³ Lā' chuhua'j Dios cacā'o'kska'lhlīni' milīhuākca'n. Xla' ū'tza' a'ntī cāmātza'la'nkē' qui'a'clhunucca'n. Amén.

16

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n quintā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Cristo nac Cencrea.

² A'xni'ca' xla' nacālakchā'nāni', calaktzī'ntit hua'chi mintā'tinca'n. Chuntza' natala a'ntī

ixtachi'xcuhu'l' Dios. Calimaktaya'tit chu a'ntū xla' namaclacasqui'n. Xla' lej lhūhua' a'ntī cāmaktāyanī't. Lā' nā quit quimaktāyanī't.

³ Casaludarlī'tit Priscila lā' Aquila a'ntī ixtkōlu' Priscila. Xlaca'n tamāsu'yu ixpālacata Cristo Jesúz, chuntza' hua'chi quit.

⁴ Lā' xlaca'n cāpātle'keni'lh a'ntū lej līpājicua' a'xni'ca' quintamāpūtaxtūlh. U'tza' iccālīmaxqui' pāxcatca'tzī. Lā' nā tamāstā' pāxcatca'tzī ixlihuākca'n a'ntīn tū' israelitas a'ntīn tatapa'ksī con Cristo.

⁵ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan tā'timīn a'ntīn tatakēstoka na ixchicca'n Priscila lā' Aquila. Lā' nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' qui'amigo lā' icpāxqui'. Xla' ū'tza' a'ntī xapū'la kalhlaka'l'h Cristo nac Acaya.

⁶ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan María. Xla' lej scujnī't por mimpālacataca'n.

⁷ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos quintā'israelitas a'ntī Andrónico lā' Junias. Lā' ū'tunu'n ixquincātā'chī'canī't. Lā' huan apóstoles nā xlaca'n ta'a'cnīni'ni'. Lā' nā xlaca'n ixtakalhlaka'l'nī'ttza' Cristo xapū'la a'xni'ca' quit tūna'j xa'ickalhlaka'l'.

⁸ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Amplias. Icpāxqui' como xla' nā kalhlaka'l' quiMāpa'ksīni'ca'n.

⁹ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Urbano a'ntī quincāmaktāyayāni' quina'n a'ntīn tā'scujāuj con Cristo. Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Estaquis a'ntī icpāxqui'.

¹⁰ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Apeles. Tasu'yu que xla' xa'nca ka'lhlaka'l' Cristo. Lā' nā iccāmacā'ni' saludos a'ntīn tahui'lāna'ncha' na ixchic Aristóbulo.

11 Lā' nā icmacā'ni' saludos quintā'israelita Herodión lā' nā xalanī'n na ixchic Narciso a'ntīn takalhlaka'i' quiMāpa'ksīni'ca'n.

12 Lā' nā iccāmacā'ni' saludos Trifena lā' Trifosa. Xlaca'n lej tatā'scuja quiMāpa'ksīni'ca'n. Lā' nā icmacā'ni' saludos Pérsida a'ntī pāxquī'can. Huā'mā' puscāt lej tā'scujnī't quiMāpa'ksīni'ca'n.

13 Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Rufo. Tasu'yu que xla' xa'nca kalhlaka'i' quiMāpa'ksīni'ca'n. Lā' nā icmacā'ni' saludos ixtzī't Rufo, a'ntī iclaktzī'n hua'chi quintzī't.

14 Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan Asíncrito lā' Flegonte lā' Hermas lā' Patrobas lā' Hermes lā' nā huan tā'timīn a'ntīn tatā'lahuilāna' xlaca'n.

15 Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan Filólogo lā' Julia lā' Nereo lā' nā ixtā'tin xapuscāt lā' Olimpas lā' ixlīhuākca'n ixtachi'xcuhui't Dios a'ntīn tatā'lahuilāna' xlaca'n.

16 Calāsaludarlī'tit como lāpāxquī'yā'tit. Xalanī'n lakachu a'ntīn takalhlaka'i', xlaca'n cātamacā'ni'yāni' saludos.

17 Tā'timīn, iccāsquī'ni'yāni' hui'xina'n que naca'tzīyā'tit a'ntīn tatalacpitzi lā' tamāsu'yu a'ntūn tū' tzey lā' tū' chu a'cxtim hua'chi a'ntū cātamāsu'ni'hī'ta'ni' xapū'la. Cataxtunquī'tit de xlaca'n.

18 Xlaca'n tū' tatā'scujmā'na quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān a'ntū xlaca'n talacasquī'n. Tasu'yu palh tzey a'ntūn tahuán lā' hua'chilh tzēhuanī't ixtachihuīnca'n. Lā' xmān ta'a'kxoko xlaca'n a'ntīn takalhlaka'i' ixlīhuāk a'ntūn cāhuanican.

19 Lakaxtim ca'tzīcantza' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'i'yā'tit huan xatzey tachihuīn ixpālacata

Cristo. Huā'mā' lej iclīpāxuhua. Quit iclacasqui'n que hui'xina'n xa'nca naca'tzīyā'tit a'nchī natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' iclacasqui'n que tū' tipuhua'nā'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey.

20 Dios quincāmaktāyayāni' a'nchī ca'cs nalīlatahui'layāujtit. Dios palaj natlaja huan ko'ti'ti' a'nchī scujmā' con hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n.

21 Cāmacā'ni'yāchāni' saludos Timoteo a'ntī quintā'scuja, lā' nā quintā'israelitas Lucio lā' Jasón lā' Sosípater.

22 Lā' quit, Tercio, quimātzo'knīca huā'mā' carta. Lā' iccāmacā'ni'yāchāni' saludos a'ntīn kalhlaka'i'yā'tit hua'chi quit.

23 Lā' cāmacā'ni'yāchāni' saludos huā' Gayo. Quit Pablo icmaklahuī' na ixchic. Lā' nā ā'tzā' tatakēxtimī a'ntīn takalhlaka'i'. Lā' nā cāmacā'ni'yāchāni' saludos Erasto a'ntī tesorero de huā'mā' xcānsipej. Lā' nā cāmacā'ni'yāchāni' saludos quintā'tinca'n Cuarto.

24 Cacāsicua'lanālīchāni' milīhuākca'n quiMāpa'ksīni'ca'n. Amén.

Pablo lej ixmāka'tlī' Dios

25 Lā' chuhua'j camāka'tlī'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayāni' que xa'nca nakalhlaka'i'yā'tit chu a'nchī huan xatzey tachihuīn a'ntū icmāsu'yu, lā' a'ntū ixpālacata Jesucristo. Lā' huan xatzey tachihuīn, xapū'la nīn tintī' ixca'tzī. Lā' chuhua'j Dios quincāmāca'tzīnīnī'ta'ni'.

26 Lā' chuhua'j māsu'yucan. Nā chuntza' māsu'yucan nā ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican profetas. Dios māpa'ksīni'lh

que cacāmāca'tzīnīkō'ca ixlīhuākca'n huan
tachi'xcuhuī't como Dios lacasqui'n
que ixlīhuākca'n catakalhlaka'i'lh lā'
cata'a'kahuāna'ni'lh Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī hui'
para pō'ktu.

²⁷ Lā' xmān Dios ca'tzīkō' ixlīhuāk. Ca'a'cnīni'ni'ca
Dios para pō'ktu por ixpālacata Jesucristo. Amén.

**Huan Xasāsti' testamento: Huan xatzey
tachihuín ixpālacata Jesucristo
New Testament in Totonac, Xicotepec De Juárez
(MX:too:Totonac, Xicotepec De Juárez)**

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Xicotepec De Juárez

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Xicotepec de Juárez [too], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Xicotepec De Juárez

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
19fdc186-6668-5688-b18c-dfd601741a49